

LES DONES EN EL MERCAT DE TREBALL

Quan el gènere determina la recuperació.

Baix Llobregat, març 2018

Amb la col·laboració de:

Xarxa d'Observatoris
del Desenvolupament
Econòmic Local

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

ÍNDEX

1. Prenent notes	4
2. Resum de dades	7
3. Accés al mercat de treball. La formació.	9
Nivell formatiu de la població.	
Diferencial dona home del nivell formatiu.	
Presència de les dones a Batxillerat segons modalitat.	
Presència de les dones als cicles formatius segons famílies professionals.	
Evolució de la presència de les dones a Batxillerat.	
Evolució de la presència de les dones als cicles formatius.	
Evolució presència de dones en l'especialitat d'Arts a Batxillerat.	
Evolució presència de dones en l'especialitat de Tecnologia a Batxillerat.	
4. La població en edat de treballar. Principals indicadors.	
4.1 Població activa	14
Principals indicadors de població activa	
Evolució de les taxes d'activitat segons sexe.	
4.2 Població ocupada	15
Principals indicadors de població ocupada.	
Evolució de les taxes d'ocupació segons sexe.	
4.3 Població emprenedora	17
Població ocupada segons situació professional.	
Indicadors principals d'emprenedoria segons sexe.	
5. Usos del temps i cura.	
5.1 Usos del temps. Qui fa què?	19
Usos del temps en un dia mitjà. Distribució per sexe.	
5.2 Maternitat, paternitat i cura	20
Prestacions per maternitat segons sexe.	
Durada de les prestacions.	
Prestacions de maternitat i paternitat gaudides per homes.	
Excedències per cura a un familiar (altes)	
6. Salaris, prestacions i pobresa.	
6.1 Salaris i gènere	21
Distribució salarial segons percentils.	
Distribució salarial segons edat.	
Distribució salarial segons grup d'ocupació.	
Distribució salarial segons sector productiu.	
Distribució salarial segons jornada laboral.	
Guany mitjà per hora treballada.	
6.2 Prestacions per desocupació al Baix Llobregat.	25
Evolució prestacions per desocupació segons sexe	
Diferencial home dona de les persones que reben algun tipus de prestació	
Prestacions per desocupació segons tipologia	
Cobertura de les prestacions per desocupació (diferencial segons sexe) segons municipis.	
Municipis amb més prestacions assistencials	
6.3 Pensions contributives i no contributives al Baix Llobregat.	29
Pensions contributives. Pensionistes segons sexe.	
Pensions contributives. Quantia mitjana de les pensions segons sexe.	

Pensions no contributives. Pensionistes segons sexe.	
Pensions no contributives. Quantia mitjana de les pensions segons sexe.	
Diferencial dona-home en la quantia mitjana de les pensions contributives i no contributives.	
6.4 Risc de pobresa	32
Evolució taxa de risc de pobresa segons sexe.	
Taxa de risc de pobresa per sexe i grups d'edat.	
Principals indicadors de pobresa segons sexe.	
7. El mercat de treball segons demanda.	
7.1 Afiliació segons residència padronal al Baix Llobregat	34
7.1.1 Dades generals d'afiliació segons residència padronal i sexe	35
Dades generals d'afiliació residencial segons sexe.	
Distribució de les dones afiliades segons municipis del Baix Llobregat.	
Municipis del Baix Llobregat segons diferencial de persones afiliades segons sexe.	
7.1.2 L'edat en les afiliacions	37
Nombre de persones afiliades per edat i gènere.	
Evolució de l'afiliació entre les persones més joves.	
Evolució de l'afiliació entre les persones més grans	
7.2 Contractes registrats al Baix Llobregat	38
7.2.1 Dades generals de contractació	38
Evolució contractes registrats.	
Pes dels contractes registrats segons sexe.	
Contractes registrats segons sexe i edat.	
Evolució taxa de temporalitat contractual.	
Pes dels contractes temporals segons sexe.	
Contractes registrats segons tipologia.	
Contractes registrats segons modalitat.	
7.2.2 Dades municipals.	40
Municipis amb més i menys contractes registrats per dones.	
Municipis amb més i menys contractes temporals registrats per dones.	
7.3 Atur registrat al Baix Llobregat	42
7.3.1 Dades generals d'atur	42
Evolució atur registrat.	
Pes de les persones aturades segons sexe.	
Persones aturades segons sexe i edat.	
7.3.2 Durada de la demanda d'ocupació	43
Durada de la demanda d'ocupació segons edat.	
Durada de la demanda d'ocupació segons nivell formatiu.	
7.3.3 Atur registrat segons activitat econòmica	44
7.3.4 Atur registrat segons ocupació	45
7.3.5 Dades municipals	46
Municipis amb més pes de dones en situació d'atur	
Municipis amb menys pes de dones en situació d'atur	
8. Semàfor d'indicadors de mercat de treball. Quadre de comandament integral.	48
9. Contrastació d'hipòtesis.	52
10. Conceptes i accés a les dades.	54
11. Per saber-ne més. Articles i estudis recomanats.	60

1. Prenent notes.

Incorporacions de la tercera edició.

Amb la voluntat de monitoritzar la situació de les dones en el mercat de treball al Baix Llobregat es reedita anualment l'informe dones i mercat de treball. En aquesta tercera edició ampliem la informació en àmbits de treball existents (nivell formatiu i usos de temps i cura) i a nous (prestacions per desocupació o pensions de jubilació). Tot i amb això continuem mantenint informació amb dades d'anys anteriors per no disposar de noves dades (com ara en el capítol d'usos del temps) com també continuem emprant dades d'àmbits territorials superiors (conjunt de Catalunya o província de Barcelona) per no disposar de dades del nostre àmbit territorial.

Estructura.

Així, aquest informe s'estructura en 5 grans àmbits temàtics: 1. Accés al mercat de treball. La formació; 2. Principals indicadors de la població en edat de treballar; 3. Usos del temps i cura; 4. Salari, prestacions i pobresa i 5. El mercat de treball segons demanda.

Alhora incloem un resum de dades i un quadre de comandament amb el seguiment dels principals indicadors de l'informe per tal de facilitar la lectura i les conclusions pròpies. Com és un informe que va néixer amb la voluntat de contrastar la principal hipòtesi de treball (existeix una discriminació per gènere en el mercat de treball) s'inclou un apartat de contrastació d'hipòtesi i enguany un bloc de recomanacions i propostes d'acció aportat pel Consell de Dones del Baix Llobregat.

Finalment s'inclou un apartat metodològic i un capítol amb articles i estudis recomanats per a saber-ne més entorn la situació desigual de les dones en l'àmbit laboral.

Les preguntes.

Menys recuperació per a elles?

2017 és el segon any amb registres positius a nivell macroeconòmic però també en contractes, afiliacions i disminució de l'atur. Però aquesta tendència ha afectat de la mateixa manera a homes i dones? Ha afectat de manera generalitzada a tot el mercat de treball?

Per tal d'ordenar i estructurar la informació obtinguda de l'estudi de les dones en el mercat de treball s'ha considerat les subsegüents hipòtesis de treball tot incidint en si existeix una discriminació per gènere de la recuperació.

1. Nivell formatiu. Els estudis importen. El gènere tria la formació?

Una de les variables que expliquen la nostra situació en el mercat de treball és el nivell formatiu.

De manera general s'observa una major presència de dones en els estudis superiors que no es tradueix en una major presència en les millors ocupacions.

Respecte a l'elecció dels estudis encara s'observen segregacions per raons de gènere. Així es preveu que hi hagi un major pes de dones matriculades a Batxillerat que a cicles formatius però sobretot existeixen, encara, estudis clarament feminitzats i masculinitzats.

2. Discriminació de gènere en el mercat de treball

La hipòtesi principal de l'estudi rau en l'existència de discriminació per gènere en l'accés com en la permanència del mercat de treball. Discriminació que es pot detectar tant en la població ocupada, la tipologia de jornades o la distribució salarial.

3. Segregació vertical

Un dels símptomes de discriminació per raó de gènere és la segregació vertical, és a dir, trobarem més dones en les ocupacions elementals i més homes en càrrecs directius.

Seguim mantenint que existeix segregació vertical en el mercat de treball del Baix Llobregat, a més, considerem que amb la recuperació, la segregació s'haurà accentuat.

4. Segregació Horitzontal

La segregació horitzontal és un altre indicador tradicional de la discriminació per gènere. En el cas del mercat de treball, la segregació horitzontal es detecta en observar si existeixen activitats econòmiques desenvolupades majoritàriament per homes o per dones.

Seguim mantenint que existeix segregació horitzontal en el mercat de treball del Baix Llobregat, a més, considerem que amb la recuperació, la segregació s'haurà accentuat.

5. Bretxa salarial i de pensions

La diferència salarial entre homes i dones és la bretxa salarial. Si de manera general els homes presenten unes retribucions salarials superior a la de les dones, existirà discriminació per gènere. Existeix una bretxa salarial entre dones i homes.

La major vulnerabilitat de les dones en el mercat de treball (tant en la seva massa salarial com en la seva trajectòria laboral) farà que existeixi una discriminació en les pensions (i que aquesta sigui major que la salarial). Així, una discriminació de gènere en la distribució de pensions, provocarà una bretxa de pensions entre dones i homes.

6. Si ets dona i estàs a l'atur, la teva cobertura serà menor.

Com a conseqüència de les menors cotitzacions i retribucions de les dones i per les seves trajectòries, generalment, discontinües, la cobertura de les prestacions per desocupació seran menors que entre els homes.

7. La pobresa té gènere?

Les bretxes salarials i de pensions acompanyades d'altres situacions familiars i personals com la reducció progressiva de polítiques públiques de suport a les famílies fan que les dones tinguin major vulnerabilitat i risc d'exclusió social que els homes.

Per tant, considerem que la pobresa té nom de dona.

8. L'edat discrimina, però si ets dona, més.

Si el nivell formatiu pot condicionar la nostra situació en el mercat de treball, l'edat encara ho fa amb major intensitat.

A la vegada, si l'edat discrimina en el mercat de treball (ja sigui en la durada de la demanda d'ocupació com en la precarietat de la contractació) aquesta discriminació serà major si ets dona.

9. Emprenedors o empenedores?

Sovint es considera que la discriminació de gènere en l'emprenedoria no és tal ja que l'emprenedoria és un acte voluntari, les dones no emprenen perquè no volen. Tot i amb això, darrera de la voluntat i possibilitat d'emprendre, existeixen sobretot, barreres de manca d'apoderament. Per tant, si trobem un diferencial positiu d'emprenedors, trobarem una discriminació invisible de gènere.

Existeix una discriminació per gènere en l'activitat empenedora. La creació de noves empreses ve liderada per homes.

La dita recuperació vindrà acompanyada per un major volum de persones empenedores, tot i que, aquestes, seran majoritàriament homes.

10. La conciliació, només per a dones?

El treball productiu no pot ser explicat sense considerar l'àmbit domèstic de les persones. Qui s'encarrega de les tasques domèstiques? Qui organitza les tasques domèstiques? A qui recau la cura de persones dependents?

Aquestes preguntes i les seves respostes condicionen les trajectòries professionals de qui ostenta el pes d'aquestes tasques. Tenint en compte el nostre dia a dia i les dades ja estudiades, podem dir que la conciliació de la vida laboral i familiar recau sobre les dones. Són elles qui es responsabilitzen de les càrregues domèstiques i la cura familiar.

Respecte a l'evolució dels darrers anys i les darreres polítiques adoptades, se'ns pot permetre un cert optimisme i apostar per una reducció del diferencial dona home en aquestes tasques domèstiques i de cura.

2. Resum de dades

El nivell formatiu té gènere. Els estudis es trien segons siguís dona o home.

- Més dones que homes en els extrems del nivell formatiu. Major percentatge de dones sense estudis o que no saben llegir o escriure però també major percentatge de dones universitàries.
- El 56% de l'alumnat matriculat al Batxillerat són dones; el 40% de l'alumnat matriculat als cicles formatius són dones.
- La presència de dones és major en aquelles especialitats tradicionalment feminitzades i menor en aquelles que deriven en professions masculinitzades.
- La segregació horitzontal s'accentua aquest curs escolar tant en els estudis de Batxillerat com Formació Professional, incrementant la masculinització i feminització dels estudis.

La taxa d'ocupació és l'indicador d'activitat amb major diferencial entre homes i dones (8,4 punts)

- El percentatge de població activa i ocupada masculina és superior a la femenina.
- La població inactiva i aturada és superior entre les dones.
- La variació anual dels principals indicadors consoliden una recuperació generalitzada.
- Respecte l'any anterior, el creixement de l'ocupació i el descens de l'atur és major entre les dones que entre els homes. Tot i amb això,
- Creix el diferencial (a favor dels homes) de la taxa d'activitat.

Mentre el treballador per compte propi és home, la jornada a temps parcial és de la dona.

- La població ocupada assalariada és major entre les dones que entre els homes.
- El diferencial d'homes i dones a compte propi és de 8,7 punts en favor dels homes (creix lleugerament respecte l'any anterior).
- La jornada a temps parcial té nom de dona (creix lleugerament respecte l'any anterior).
- Respecte el 2016 augmenta la població assalariada amb contractes temporals en dones; augmenta el contracte a temps parcial de les dones i disminueix el percentatge de persones que treballen per compte propi.

El % d'homes és superior al de dones en TOTES les fases del procés emprenedor (a diferència de l'any anterior).

- Disminueix lleugerament el pes de les dones ocupades empresàries o cooperativistes.
- Disminueix la participació de les dones emprenedores.
- La taxa d'activitat emprenedora de les dones de 18 a 34 anys és del 8,2%, entre els homes, del 10%.
- Tot i amb això, la TEA entre el col·lectiu de dones joves augmenta (però entre les majors de 35 disminueix).
- Les percepcions, valors i aptituds entorns l'emprenedoria continuen sent diferents entre dones i homes.

La cura, cosa de dones.

- Mentre el 91% de les dones consideren la cura de llar i de la família com una activitat diària principal, aquest percentatge entre els homes ho és del 79%. El temps destinat a la mateixa mostra un diferencial de 2 hores més al dia en favor de les dones.
- Tot i que augmenten les prestacions per paternitat (+8%) la disminució de les de maternitat compartides és superior (-10%).
- El 91,2% de les altes concedides per excedència de cura a un familiar són per a dones.

La bretxa salarial existeix i es fa més gran segons edat, ocupació i rang salarial.

- La desigualtat salarial és una característica que afecta a tots els sectors, edats i ocupacions.
- L'any 2015, les dones tenien una mitjana salarial de 20.947 euros, 6.568 euros inferior al dels homes. És a dir un 24% de bretxa salarial en favor dels homes.
- Mentre que entre els treballadors més ben remunerats (percentil 90) la bretxa salarial és del 19%, entre els pitjor remunerats (percentil 10) aquesta és del 40%.
- El grup d'edat de 25 a 34 anys és el que presenta una bretxa salarial menor (16%), el grup de més de 55 anys la major (32%).
- Respecte l'any anterior disminueix la bretxa en tots els rangs salarials i en gairebé totes les franges d'edat. Entre els majors de 54 anys creix la bretxa salarial.

I continua en totes les prestacions i pensions. El gènere determina la quantia.

- La cobertura de les prestacions per desocupació és major entre homes (62%) que dones (52%). Creix el diferencial de les prestacions per desocupació contributives entre homes i dones.
- Existeix una bretxa del 44% entre la quantia mitjana de les pensions contributives dels homes (1.315 € i la de les dones (730€). En les pensions no contributives aquest diferencial també existeix (amb una quantia mitjana de 350 €les dones cobren un 6% menys que els homes).

Creix el risc de pobresa entre les dones.

Les diferències home dona augmenten amb l'edat. Les dones majors de 65 anys tenen 6,6 pp més de taxa de risc de pobresa que els homes.

- Més dones que homes viuen en llars amb una renda disponible inferior al 60% dels ingressos medians de les llars.
- Més del 30% de la població té dificultats per arribar a fi de mes. El percentatge és major entre les dones (34%) que entre els homes (31%).
- La població amb 3 o més privacions materials és major el percentatge de dones (17%) que homes (14%).
- Més del 18% de dones que homes en risc de pobresa o exclusió social (AROPE).

Al Baix Llobregat hi ha 161.582 dones afiliades, un 11,2% menys del total d'homes afiliats.

- Des de 2013 es registra un creixement progressiu de les dones afiliades a la Seguretat Social al Baix Llobregat. El diferencial home, dona mostra aquest any la menor xifra registrada.
- El diferencial per gènere en les afiliacions augmenta segons l'edat.
- Respecte l'any anterior augmenta el diferencial per gènere entre les persones més joves.

Creixement generalitzat de la contractació tot i que de manera més ràpida i intensa entre els homes.

- El 58% dels contractes registrats al Baix Llobregat en el 2017 ho eren per homes. Continua sent present el diferencial entre dones i homes en la contractació (a favor dels homes) i respecte a anys anteriors augmenta.
- El 63% dels contractes d'interinitat són registrats per dones.
- Segons edat és entre les més joves on més creix el diferencial (+5pp).
- Mentre creix la temporalitat contractual entre els homes, disminueix entre les dones.

L'atur registrat del Baix Llobregat continua tenint nom de dona.

- Del total de persones aturades en el 2017 al Baix Llobregat, el 57,5% són dones i el 42,5% homes. Aquest diferencial incrementa a mesura que l'edat de les persones aturades augmenta. El percentatge de dones joves aturades és del 40%, entre els majors de 55, el percentatge d'aturades és del 61%.
- El demandant d'ocupació de llarga durada (més de 2 anys) és major entre les dones (31%) que entre els homes (22%).
- Respecte a l'any anterior augmenta el diferencial dones homes aturades com també el diferencial d'aturades de llarga durada (incidint en major mesura entre les dones).

Segregació horitzontal present a la comarca.

- Més del 78% de les persones aturades que havien realitzat activitats relacionades amb l'educació, llars i sanitàries i serveis socials a la comarca eren dones.
- Només el 14% de les persones aturades del sector de la construcció eren dones.

Segregació vertical present a la comarca.

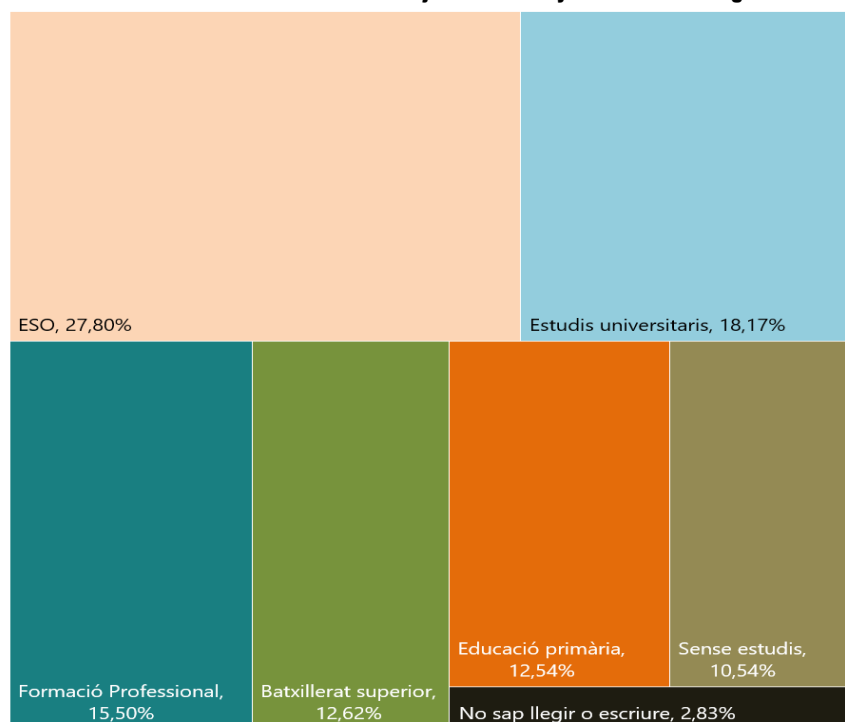
- El 31% de les persones aturades que havien treballat com a directors i gerents eren dones.
- En canvi, les ocupacions d'empleats d'oficina i comptables (amb un 83% de persones aturades dones) i ocupacions de restauració o venedors (79% de persones aturades dones) són les que presenten un predomini de dones entre les persones aturades.

3. Accés al mercat de treball. La formació.

El nivell formatiu de les persones és una de les variables explicatives de la seva situació professional. En els nivells ocupacionals que requereixen menor nivell formatiu les desigualtats per gènere són majors.

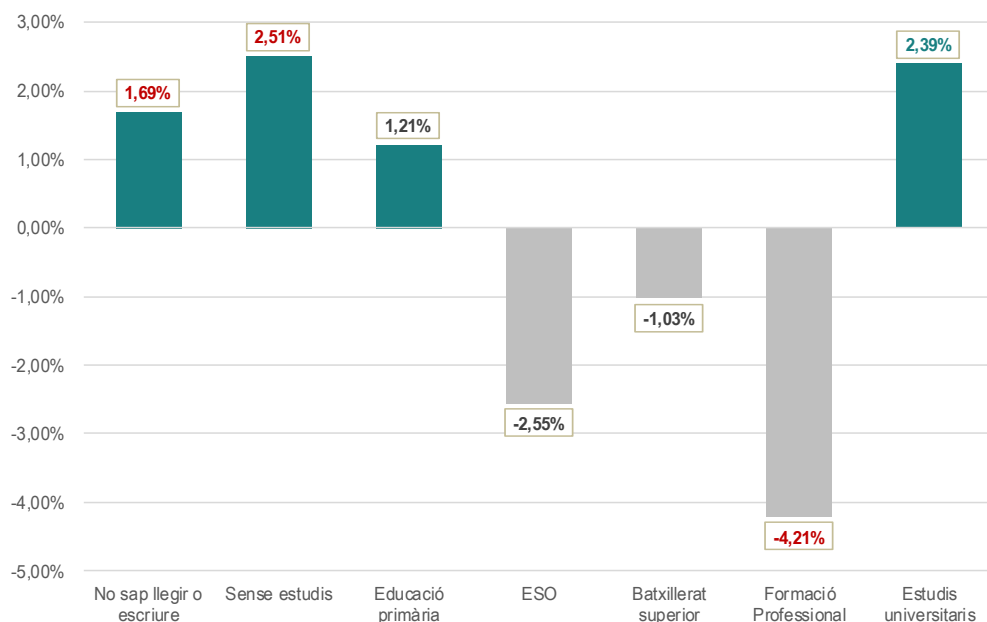
Més dones que homes en els extrems del nivell formatiu. Si mirem el nivell formatiu assolit de les dones del Baix Llobregat, el 13% de les mateixes no saben llegir o escriure o no tenen estudis; el 40% tenen estudis primaris i obligatoris assolits i el 46% tenen estudis post obligatoris. Respecte al conjunt d'homes de la comarca, hi ha més dones sense estudis (2,5 pp més), que no saben llegir o escriure (+1,69) o amb educació primària (+1,21). Tot i amb això, també es registra un volum superior de dones amb estudis universitaris que homes (+2,39pp). Els nivells formatius que registren un major percentatge d'homes que de dones són els de Formació Professional (-4,21 pp), Educació Secundària Obligatòria (-2,5%) i Batxillerat superior (-1,03pp).

Nivell formatiu assolit del total dones majors de 16 anys al Baix Llobregat. 2011.

Font: OC-BL a partir de les dades del Cens de població i habitatges de l'INE publicades per Idescat.

Diferencial dona home del nivell formatiu assolit. Baix Llobregat 2011.

Font: OC-BL a partir de les dades del Cens de població i habitatges de l'INE publicades per Idescat.

Per aproximar-nos al nivell formatiu de les dones del Baix Llobregat amb dades més actualitzades emprarem les dades de matriculació als ensenyaments post obligatoris de la comarca¹.

La presència de dones en aquests ensenyaments divergeix en tan en quant ho mirem segons nivell formatiu (Batxillerat o Cicles Formatius) i especialitats o famílies professionals. Així, observem més dones que homes en Batxillerat (56% de l'alumnat al Baix Llobregat són dones) però no així en el conjunt de cicles formatius oferts a la comarca (40% de l'alumnat).

Respecte a les famílies professionals i especialitats de la post obligatòria el biaix de gènere encara és més present.

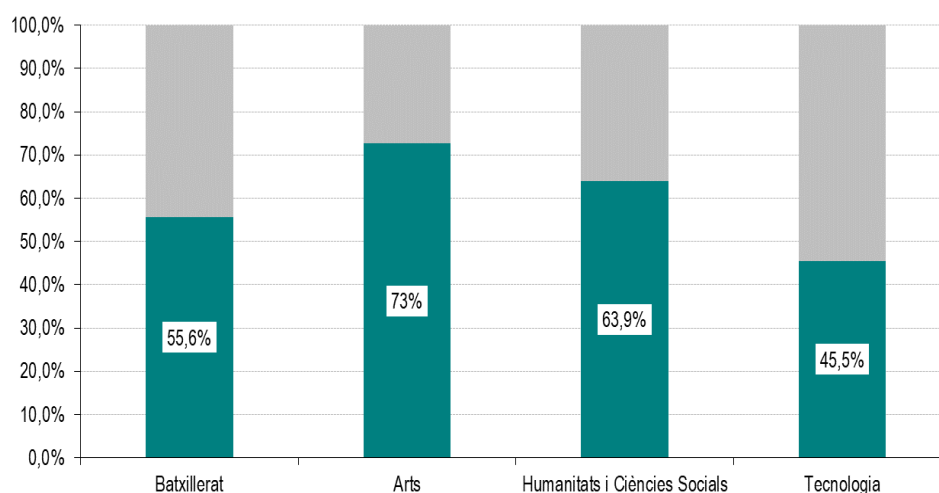
Així la presència de dones és major en aquelles especialitats que deriven en professions tradicionalment feminitzades (Arts, Sanitat o Administració i Gestió) i menor en aquelles relacionades amb professions masculinitzades (Tecnologia, Transport i Manteniment de Vehicles o Informàtica i Comunicacions).

S'observa un descens del pes de dones matriculades en cicles formatius al Baix Llobregat i un augment de les dones matriculades en el Batxillerat. Mentre en el curs 2015-2016 les dones matriculades en cicles formatius suposaven el 41% en el 2016-2017 són el 40%. Respecte al Batxillerat, mentre que en el 2015-2016 el total de dones matriculades eren del 54,4%, en el 2016-2017 són del 55,6%.

¹ Altres dades que podrien interessar com ara el nivell formatiu del conjunt de persones treballadores són inaccessibles a nivell comarcal si el que volem és tenir dades actualitzades.

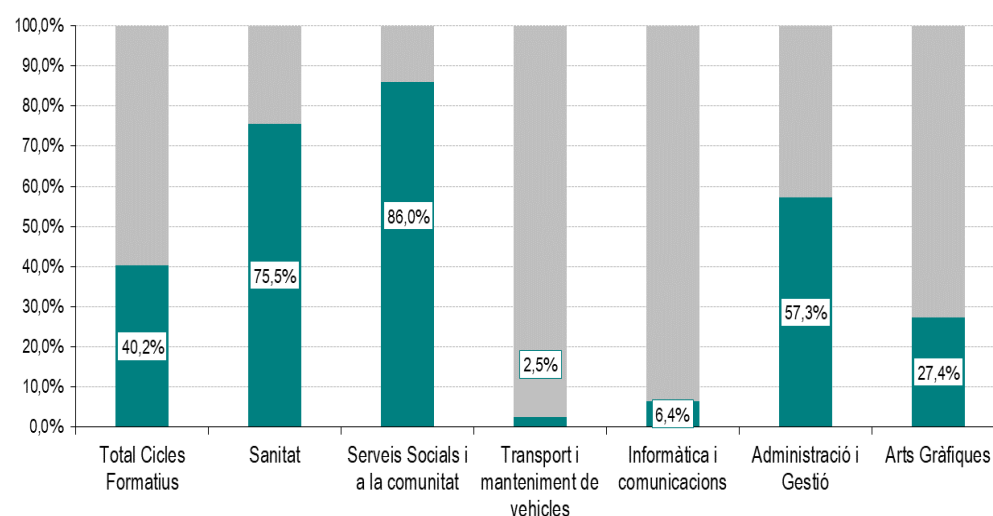
La segregació horitzontal s'accentua aquest curs escolar. Així, creix el pes de les dones matriculades del Batxillerat d'Arts i disminueix el pes del Batxillerat tecnològic. Respecte als cicles formatius, tot i el descens generalitzat de les matriculacions entre les dones, el pes d'elles respecte el conjunt de persones matriculades disminueix especialment en les famílies d' Arts gràfiques (-2,3%), Administració i Gestió (-1,6%) i Informàtica i comunicacions (-0,6%). De totes les famílies professionals només creix el pes de les dones en el Serveis Socials i a la comunitat (+0,4%).

Presència de les dones a Batxillerat i segons modalitat. Baix Llobregat.

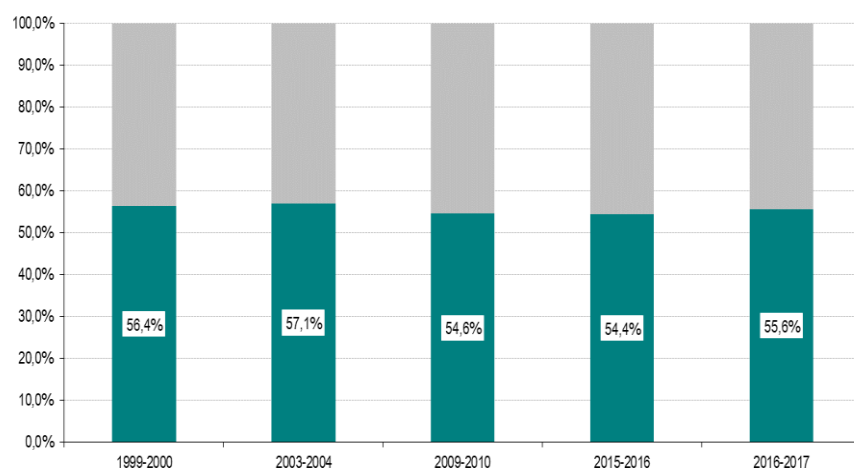
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament. Curs escolar 2016-2017.

Presència de les dones als cicles formatius segons famílies professionals Baix Llobregat.

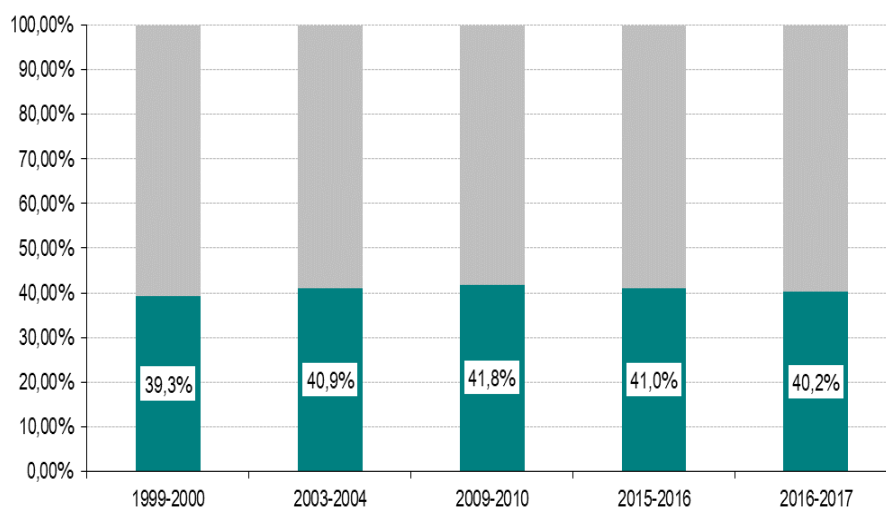
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament. Curs escolar 2016-2017.

Evolució de la presència de les dones a Batxillerat. Baix Llobregat.

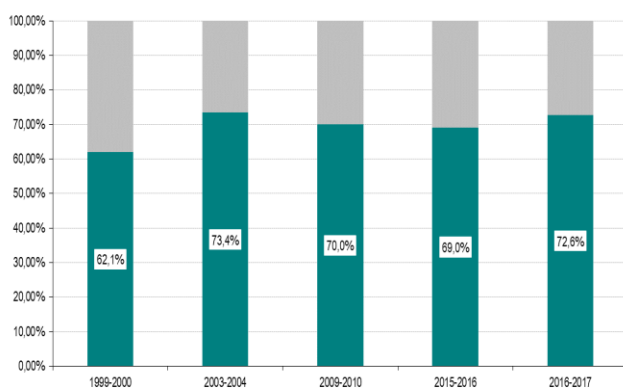
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

Evolució de la presència de les dones als cicles formatius. Baix Llobregat.

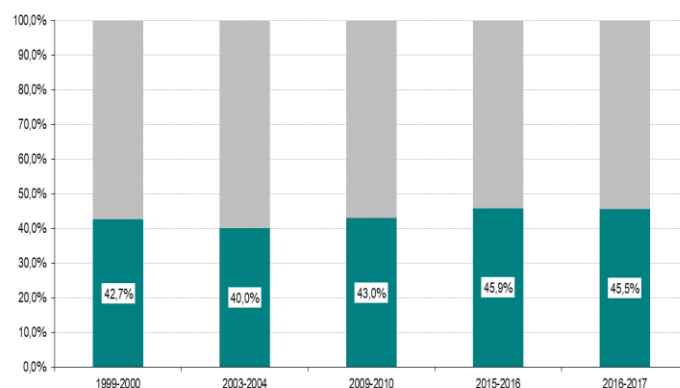
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

Evolució presència de dones en l'especialitat Arts de Batxillerat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

Evolució presència de dones en l'especialitat Tecnologia de Batxillerat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

4. La població en edat de treballar. Principals indicadors.

4.1 La població activa

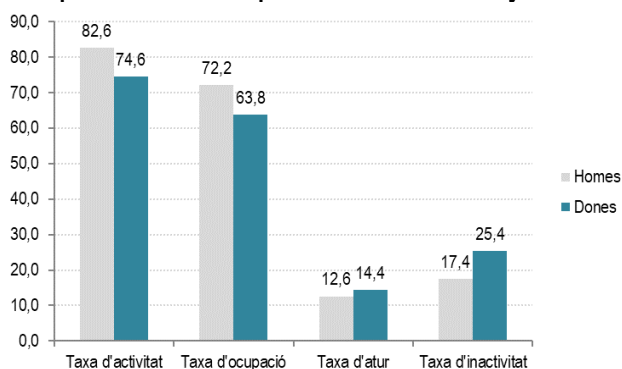
La població econòmicament activa està integrada per aquelles persones dedicades a la producció de béns i serveis ja estiguin ocupades o desocupades.

El percentatge de població activa i ocupada masculina és superior a la femenina. Mentre els homes presenten un 82,6% de taxa d'activitat, el de les dones és del 74,6%. La taxa d'ocupació dels homes supera a la de dones en 8,4 punts (72,2% d'homes i 63,8% de dones en edat activa estan ocupades).

La població inactiva i aturada és superior entre les dones. Mentre el 17,4% dels homes són inactius, el 25,4% de les dones són inactives en el mercat de treball (mostrant una diferència de +8 respecte els homes). El percentatge de dones aturades (14%) també és superior (1,8 punts més respecte els homes).

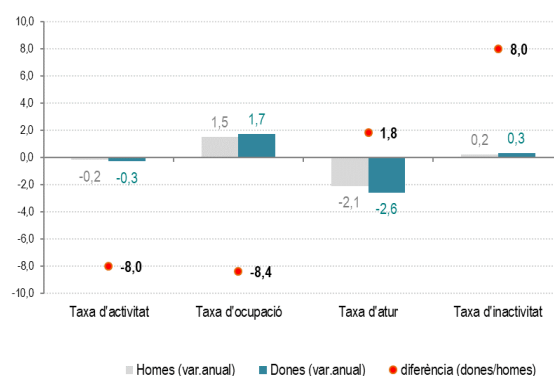
La variació anual dels principals indicadors de població activa mostra una recuperació generalitzada. Respecte el 2016, creix la taxa d'ocupació, més en dones (+1,7%) que en homes (+1,5%). La taxa d'atur disminueix més en les dones (-2,6%) que entre els homes (-2,1%). Tot i amb això, la taxa d'inactivitat creix (+0,2% en homes i +0,3% en dones).

Principals indicadors de població activa. Catalunya. 2017.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

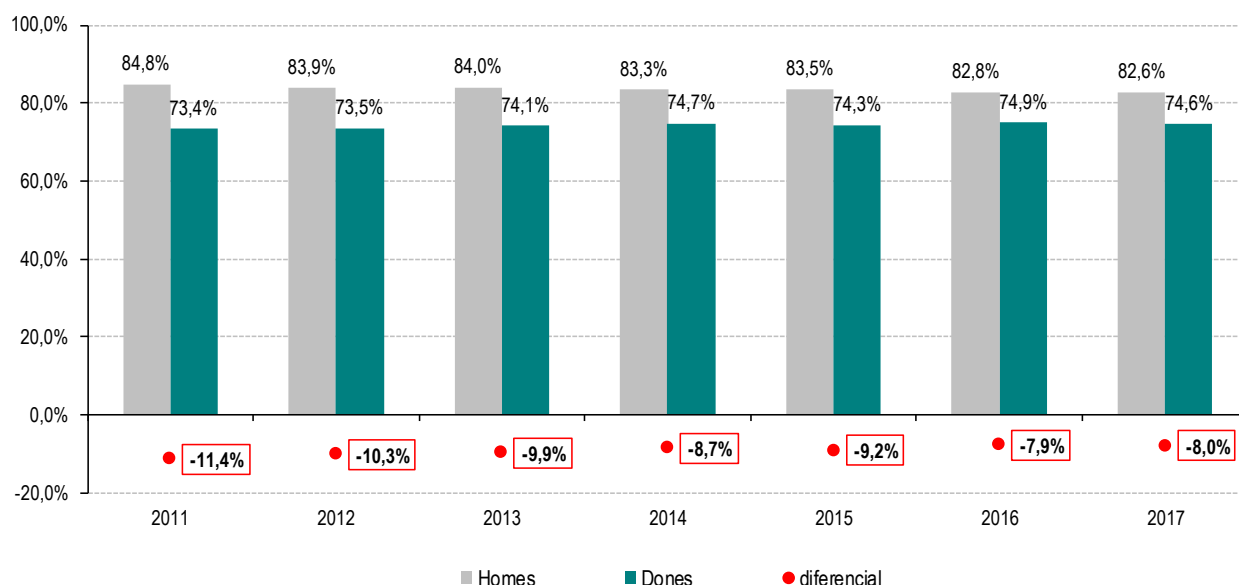
Variació interanual dels principals indicadors de població activa. Catalunya.2017.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

En el 2017 la taxa d'activitat femenina disminueix com també ho fa la masculina. El diferencial de les taxes d'activitat d'homes i dones és sempre negatiu (la taxa d'activitat dels homes sempre és superior al de les dones). Respecte el 2016 el diferencial de la taxa d'activitat creix (de suposar 7,9 punts entre homes i dones en el 2016 a 8 en el 2017).

Evolució de les taxes d'activitat segons sexe. Catalunya. 2011-2017.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

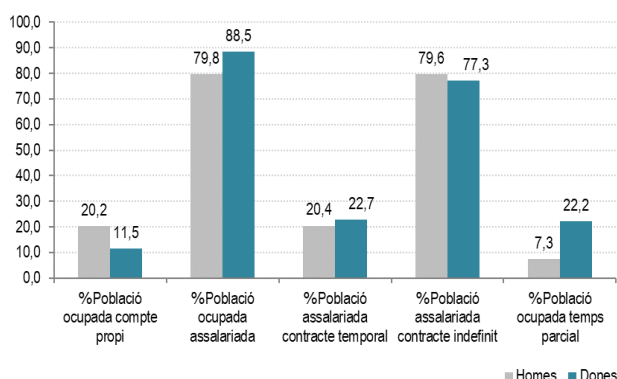
4.2 La població ocupada

Gran part de la població ocupada és assalariada. Hi ha un **major percentatge de dones assalariades** (88,5%) que homes (79,8%). En canvi, **és superior el percentatge d'homes que treballen per compte propi** (20,2%) que en dones (11,5%) (un diferencial de 8,7 entre homes i dones).

La jornada a temps parcial té nom de dona. El 7,3% dels homes estan ocupats a temps parcial, entre les dones, l'ocupació a temps parcial és del 22,2% (un diferencial de 14,9 punts percentuals entre homes i dones).

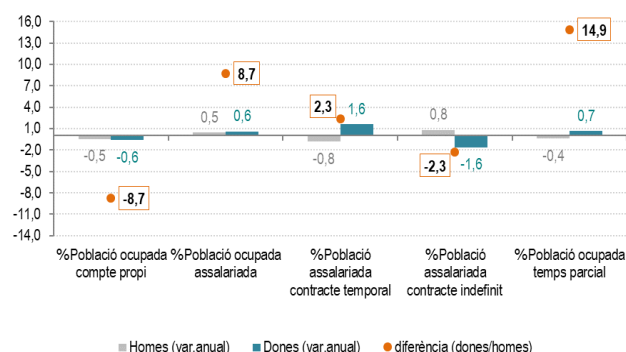
Respecte al 2016, **augmenta la població assalariada de contracte temporal entre les dones** (+1,6) i creix la població assalariada de contracte indefinit entre els homes. Entre les dones augmenta el percentatge de població ocupada a temps parcial (+0,7) mentre que disminueix entre els homes (-0,4). El descens de la població ocupada per compte propi és generalitzat (-0,5 en homes i -0,6 en dones).

Principals indicadors de població ocupada. Catalunya 2017.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

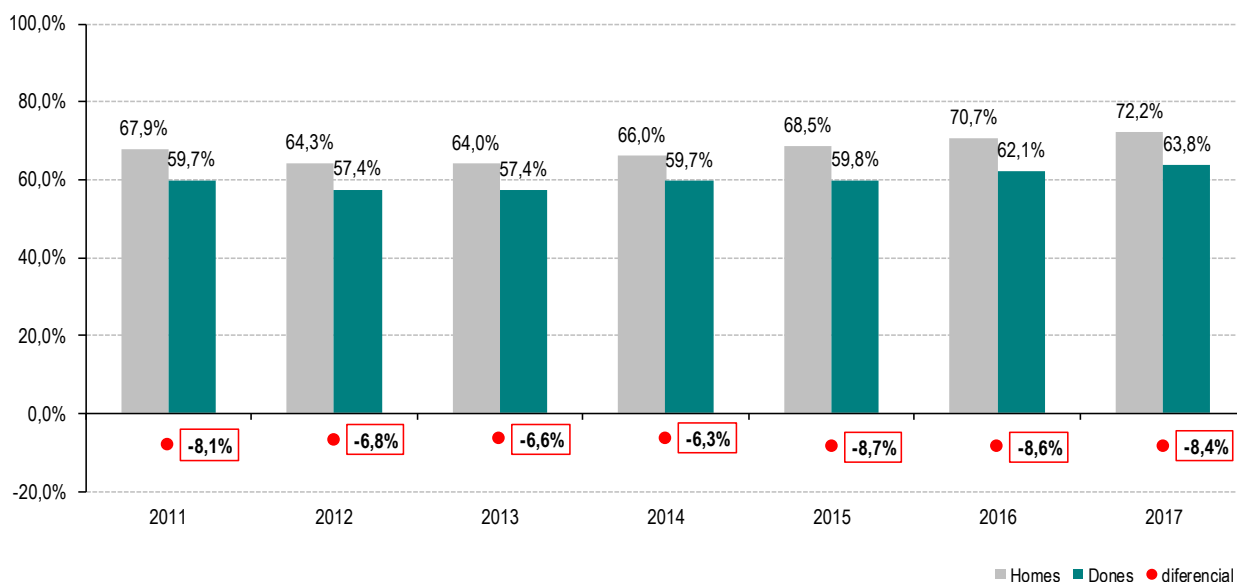
Variació interanual dels principals indicadors de població ocupada. Catalunya.2017.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

La tendència creixent de la taxa d'ocupació femenina es consolida. Presentant aquest any un dels creixements més significatius (+1,7%) juntament amb el creixement observat entre els homes (+1,6%). El diferencial de les taxes d'ocupació d'homes i dones és sempre negatiu (la taxa d'ocupació dels homes sempre és superior al de les dones). Tot i disminuir el diferencial de la taxa d'ocupació respecte el 2016, els més de 8 punts diferencials en favor dels homes, situa el 2017 com el tercer any de la sèrie amb **major distància entre els homes i les dones ocupades**.

Evolució de les taxes d'ocupació segons sexe. Catalunya. 2011-2017.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

4.3 La població emprenedora

Només el 33% dels empresaris i cooperativistes de Catalunya són dones. Les ajudes familiars i altres situacions professionals (més enllà de cooperativistes, empresaris i assalariats) són majoritàriament femenines. Tot i que la situació assalariada és la majoritària entre les dones ocupades (el 89% del total) aquestes no suposen el 50% del total de població ocupada.

Respecte 2016 disminueix significativament el pes de les dones en les ajudes familiars (-15,3%) i lleugerament en l'empresariat i el cooperativisme (-0,1%). El pes de les dones en la població assalariada creix un 0,1%.

Població ocupada segons situació professional. Catalunya. 2017.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

A diferència de l'any anterior, la distribució de la població emprenedora per gènere **en el 2016** mostra que **el percentatge d'homes és superior al de dones en totes les fases del procés emprenedor**. Aquest resultat contrasta amb el 2015 on la presència de dones era superior en les fases potencial i naixent.

El col·lectiu on s'arriba gairebé a la igualtat és la fase naixent del procés emprenedor on el 51% del total són homes i el 49% dones. L'abandonament de les iniciatives empresarials continua sent majoritàriament masculí (el 69% dels abandonaments són dels homes).

L'índex TEA (taxa d'activitat emprenedora que mesura les iniciatives empresarials d'entre 0 i 3,5 anys en el mercat sobre la població en edat activa) constata **la disminució de la participació de les dones emprenedores en el 2015** però el creixement dels homes emprenedors. Així, la TEA dels homes és del 7,9% (en el 2015 era del 6,4%) i la de les dones el 6,0% (en el 2015 era del 6,2%). A diferència de l'any anterior la TEA entre les dones augmenta entre el col·lectiu jove (de 18 a 34 anys) i disminueix entre el col·lectiu gran (major de 35 anys).

Les percepcions, els valors i aptituds entorn l'emprenedoria continuen sent diferencials entre homes i dones. Així, entre els homes en fase inicial de la iniciativa empresarial, consideren en més gran mesura (54%) que les dones (47%) el bon estatus social i econòmic que genera la iniciativa emprenedora. Entre els emprenedors que es situen en fase potencial, és major el percentatge de dones que ho consideren una bona opció professional (68%) que homes (58%). El coneixement de referències (conèixer altres emprenedors i emprenedores) també presenta diferències remarcables segons homes o dones.

Índex TEA per gènere i edat.2016. Catalunya.

	Homes	Dones
18 a 34 anys	10,9%	8,2%
35 a 64 anys	6,7%	5,1%
Total	7,9%	6,0%

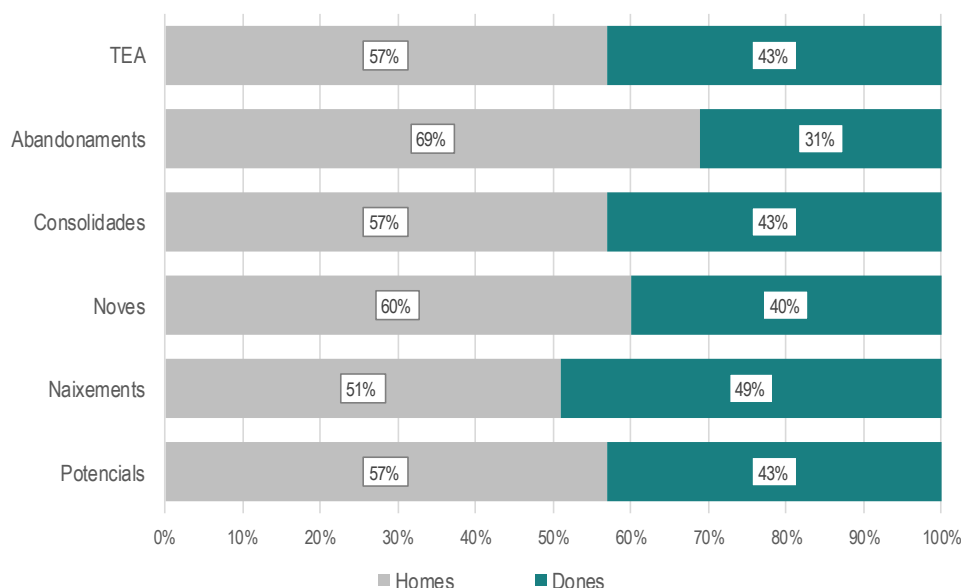
Font: OC-BL a partir de l'informe Global Entrepreneurship Monitor 2016.

Taula resum d'indicadors d'emprenedoria a Catalunya.

		Homes	Dones
Emprenedors en fase inicial	2016	57%	43%
	2015	52%	48%
Emprenedors consolidats	2016	57%	43%
	2015	60%	40%
Abandonaments	2016	69%	31%
	2015	60%	40%
Emprenedors potencials	2016	57%	43%
	2015	47%	53%
TEA	2016	7,9%	6,0%
	2015	6,7%	6,2%

Font: OC-BL a partir de l'informe Global Entrepreneurship Monitor 2016.

Distribució per gènere dels col·lectius emprenedors. Catalunya 2016.

Font: OC-BL a partir de l'informe Global Entrepreneurship Monitor 2016.

5. Usos del temps i cura.

5.1 Usos del temps. Qui fa què?

Nota: Les darreres dades disponibles de l'enquesta d'usos del temps corresponen al 2011. Al no disposar de dades més recents, la interpretació d'aquestes manté l'observació realitzada en l'anterior edició de l'informe dones i mercat de treball. La no actualització de dades impedeix establir variables explicatives de la millora o empitjorament de la situació de les dones en el mercat de treball.

Un element a analitzar la situació de les dones en el mercat de treball, és la relació entre el temps i el treball. En aquest punt cal destacar que el temps de treball no només es limita a la jornada laboral ja que el treball no es limita a l'activitat laboral. S'ha d'ampliar la concepció de treball al treball domèstic, al treball de cura i al treball cívic comunitari.

Les darreres dades disponibles d'usos del temps (Enquesta d'usos del temps 2010-2011 de l'Idescat) mostren el major diferencial en **l'activitat de llar i família**. Mentre el 79% dels homes reconeixen haver dedicat temps a l'activitat en el cas de les dones aquest percentatge arriba al 92%. Aquesta diferència encara és major si observem el temps dedicat a aquesta activitat (2 hores en el cas dels homes i 4 en el cas de les dones).

Les activitats relacionades amb aficions i informàtica, treball remunerat i esports i activitats a l'aire lliure són les que presenten una major participació d'homes i major diferencial entre homes i dones.

Activitats principals en un dia mitjà. Qui fa què? Catalunya 2011.

	Participació en l'activitat (%)			Durada mitjana (2)		
	homes	dones	diferencial	homes	dones	diferencial
Treball remunerat	38,9	29,6	↓ -9,3	07:51	06:50	↓ - 01:01
Estudis	13,0	12,6	↓ -0,4	05:01	04:41	↓ - 00:20
Cures personals	100,0	100,0	↑ 0,0	11:32	11:34	↑ + 00:02
Llar i família	79,0	91,9	↑ 12,9	02:35	04:14	↑ + 02:21
Treballs voluntaris i reunions	10,4	12,6	↓ 2,3	01:55	01:54	↓ - 00:01
Vida social i diversió	62,1	62,9	↑ 0,8	01:55	01:56	↑ + 00:01
Esports i activitats a l'aire lliure	43,0	37,8	↓ -5,2	02:05	01:47	↓ - 00:18
Aficions i informàtica	36,7	27,1	↓ -9,7	02:02	01:36	↓ - 00:26
Mitjans de comunicació	84,5	82,8	↓ -1,7	02:44	02:30	↓ - 00:14
Trajectes i ús del temps no especificat	86,8	83,5	↓ -3,3	01:32	01:30	↓ - 00:02

Font: OC-BL a partir de l'enquesta d'usos del temps 2010-2011 d'Idescat.

5.2 Maternitat, paternitat i cura.

La titularitat del dret del permís de maternitat, que és de 16 setmanes, correspon a la mare. Aquest permís és intransferible al pare abans de la setena setmana. Així doncs, si la mare cedeix aquest permís al pare, aquest pot gaudir de les 10 setmanes restants. Tant a Catalunya com a la província de Barcelona el 2,1% dels permisos de maternitat van ser gaudits pels pares. Respecte el 2016 s'observa un major descens relatiu de les prestacions de maternitat gaudides per homes que les prestacions gaudides completament per les dones².

Per primera vegada, el nombre d'homes que sol·liciten la prestació per paternitat (37.365 a Barcelona i 49.815 a Catalunya) és superior al de dones que sol·liciten la prestació per maternitat (35.339 a Barcelona i 46.392 a Catalunya). Respecte al 2016, s'han registrat 2.712 prestacions per paternitat més a la província de Barcelona (+7,8%) i 3.891 prestacions per paternitat més al conjunt de Catalunya (+8,5%). Això es pot explicar tant pel percentatge d'inactivitat de les dones (25,4%) com per l'ampliació del permís de paternitat (de 2 a 4 setmanes).

Prestacions de maternitat segons sexe.

	2016	2017	variació anual	
			absoluta	relativa
Província de Barcelona				
Dones	36.630	35.339	-1.291	-3,5%
Homes	772	698	-74	-9,6%
% prestacions de maternitat compartides per homes	2,1%	2,0%		-0,1%
Catalunya				
Dones	47.832	46.392	-1.440	-3,0%
Homes	982	915	-67	-6,8%
% prestacions de maternitat compartides per homes	2,1%	2,0%		-0,1%

Font: OC-BL a partir de les dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

Durada mitja de les prestacions per maternitat.2017.

		Barcelona	Catalunya
	No comparteixen	33.727	44.063
Modalitat contributiva	Durada mitja	113	113
	Comparteixen (**)	329	428
	Durada mitja	72	71
Modalitat no contributiva	No comparteixen	33	39
	Durada mitja	41	41
	Comparteixen (**)	0	0
	Durada mitja	0	0
Altres progenitors	Modalitat contributiva i no contributiva	342	445
	Durada mitja	43	44

(**) El nombre de dones que comparteixen període baixa i el d'altres progenitors no sempre coincideix, perquè poden estar en altre direcció provincial, o poden donar lloc a diversos processos per causa de pluriocupació o pluriactivitat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

² Per a més informació entorn les implicacions dels permisos de maternitat i paternitat en la igualtat d'homes i dones en el mercat de treball recomanem la lectura dels següents articles [Article d'El Periódico sobre les prestacions de paternitat en el 2017](#) ; [El permís de paternitat no resol la divisió de gènere en les tasques de criança](#) de la Universitat Pompeu Fabra.

Prestacions de maternitat i paternitat gaudides per homes

	2016	2017	variació anual	
			absoluta	relativa
<i>Prestacions de maternitat gaudides per homes</i>				
Barcelona	772	698	-74	-9,6%
Catalunya	982	915	-67	-6,8%
<i>Prestacions de paternitat</i>				
Barcelona	34.653	37.365	2.712	7,8%
Catalunya	45.924	49.815	3.891	8,5%

Font: OC-BL a partir de les dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

Tot i que la maternitat és un dels elements clau per explicar la situació de les dones en el mercat de treball, són els treballs de cura (en general i d'atenció a familiars en particular) els que més marquen la trajectòria laboral de les dones. Per a mostra, **les excedències de cura a un familiar**, de les altes concedides (6.691 a Barcelona, 8.162 a Catalunya), **el 91,2% eren de dones**. El nombre d'excedències de cura ha crescut respecte l'any anterior, sent el creixement relatiu major en els homes (+57%) que entre les dones (+23%).

Excedències de cura a un familiar (altes)

	2016	2017	variació anual	
			absoluta	relativa
<i>Província de Barcelona</i>				
Dones	4.967	6.101	1.134	22,8%
Homes	376	590	214	56,9%
% dones	93,0%	91,2%		-1,8%
<i>Catalunya</i>				
Dones	6.103	7.441	1.338	21,9%
Homes	477	721	244	51,2%
% dones	92,8%	91,2%		-1,6%

Font: OC-BL a partir de les dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

6. Salaris, prestacions i pobresa.

6.1 Salaris i gènere.

Segons l'Enquesta d'estructura salarial de l'INE, l'any 2015 les dones catalanes tenien un salari mitjà de 20.947 euros, 6.568 euros inferior al dels homes (-23,9%). Com veurem, **la desigualtat salarial és una característica transversal que afecta a tots els sectors, edats i ocupacions**.

Una primera manera d'aproximar-nos als salaris és observant la bretxa salarial (la diferència entre els salaris dels homes i les dones) segons la distribució salarial tenint en compte els valors extrems (percentil 10 i percentil 90) i els valors mitjans (mitjana i mediana) del conjunt de salaris. Observem que és entre els salaris més baixos on la bretxa salarial és major (-39,8%) i en els salaris superiors on la bretxa salarial menor (-19,3%).

Les dones majors de 45 anys són les que presenten un major diferencial salarial respecte als homes de la mateixa edat (bretxa salarial del -32,4%). Les dones de 25 a 34 anys, en canvi, són les que presenten un menor diferencial (-15,5%).

Si observem la distribució salarial segons grups d'ocupació, són les ocupacions més feminitzades com ara els treballadors de serveis, restauració, personals i venedors (-30,2%) o les més nombroses, ocupacions elementals, les que tenen una major bretxa salarial (-33,2%). Les ocupacions que demanden un major nivell formatiu, tècnics professionals, científics i intel·lectuals (-18,7%) o treballadors comptables o d'oficina (-21,5%) són els que presenten una menor bretxa salarial.

Segons sectors productius és el sector de la construcció el que presenta una major bretxa salarial (-26,9%) i és el sector industrial el que presenta una menor bretxa salarial (-20,9%).

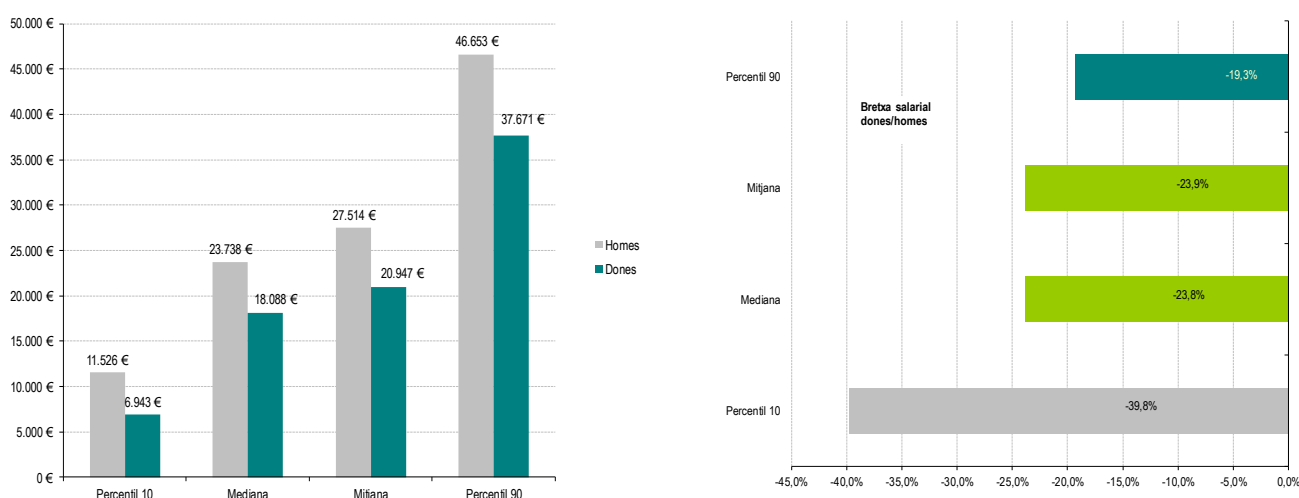
El tipus de jornada laboral també defineix la situació de les persones en el mercat de treball. Com hem vist en l'inici del document, la majoria de les persones treballen a temps complet, però la majoria dels que treballen a temps parcial són dones. Si mirem la distribució salarial segons tipus de jornada trobarem major bretxa salarial a jornada completa (-15,4%) que a jornada parcial (-7,1%).

Finalment analitzem la **bretxa salarial de l'hora treballada (guany mitjà)** segons les diferents categories anteriorment analitzades per tal d'esbrinar quines són les que determinen les majors diferències de gènere. Com amb el salari brut mensual, en totes les categories, l'hora treballada és més retribuïda entre els homes que entre les dones (+15,3%). En dos categories trobem els majors diferencials segons gènere: tipus d'ocupació i tipus de contracte.

Així, entre els treballadors de restauració, comerç o serveis personals (-25,5%) i directors i gerents (-20,2%) trobem grans diferències per hora treballada, mentre que entre els tècnics professionals, científics i intel·lectuals és on trobem el menor diferencial per hora treballada (-10,4%).

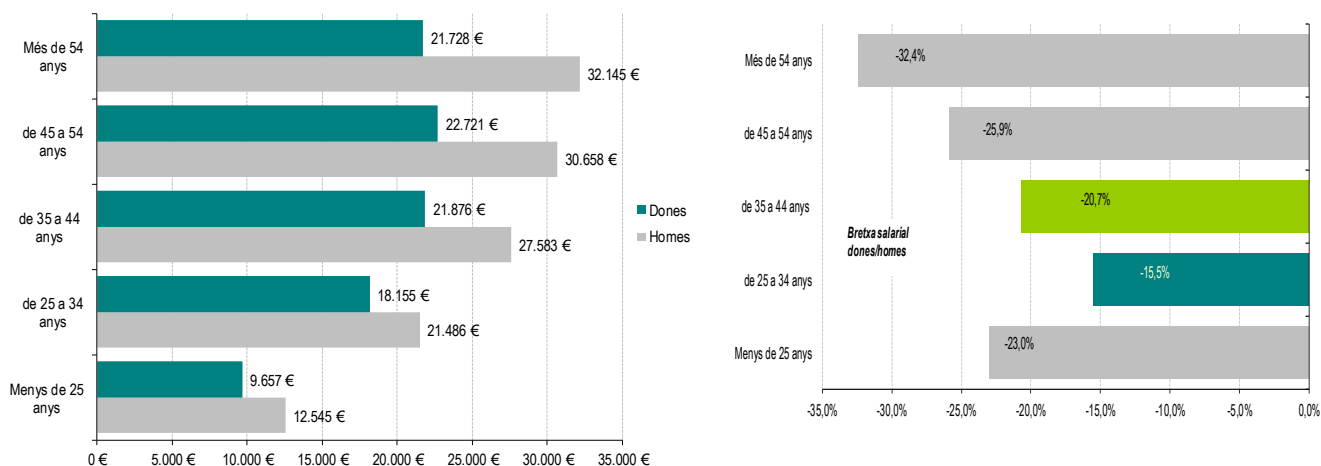
Però és el tipus de contracte (indefinit o temporal) el que marca més diferències. Mentre que entre els contractes indefinits el diferencial supera el 16% (en favor dels homes), en els contractes temporals aquest diferencial no supera el 3% en l'hora treballada.

Distribució salarial segons sexe i percentils.

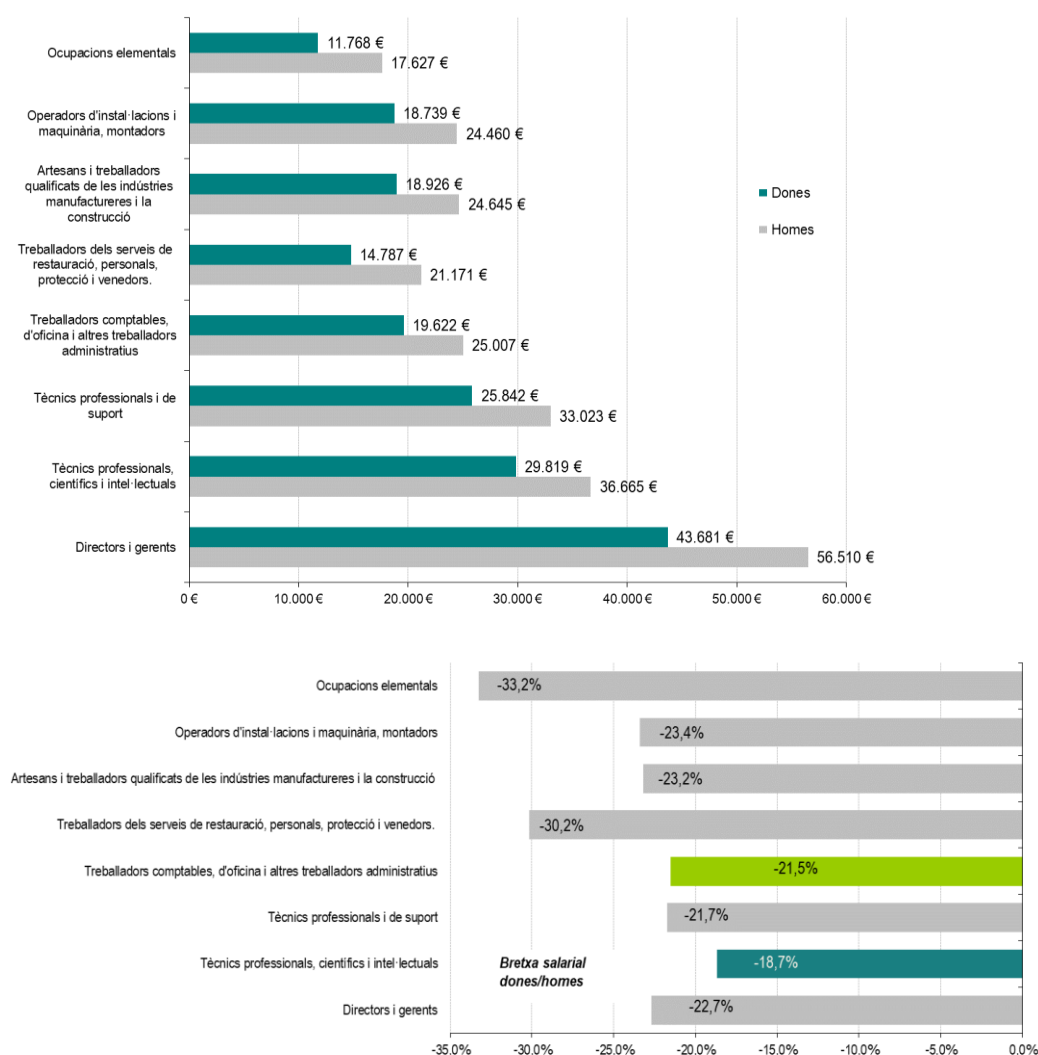
Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons sexe i edat.

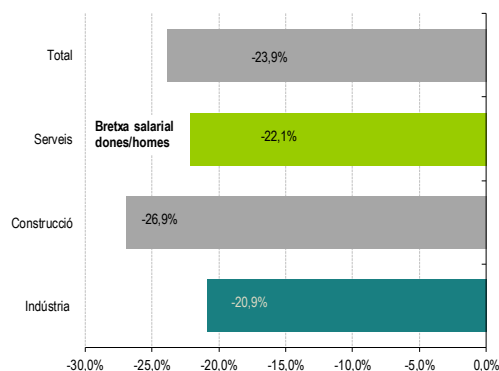
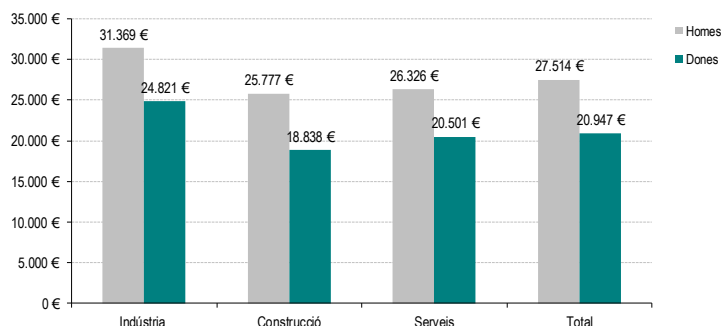
Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons gran grup d'ocupació.

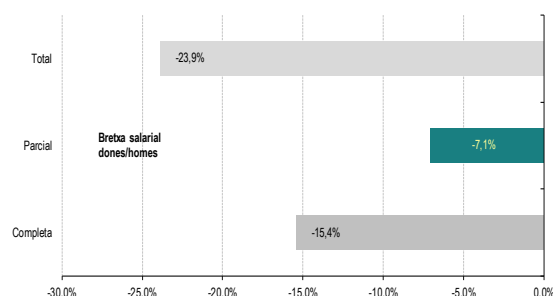
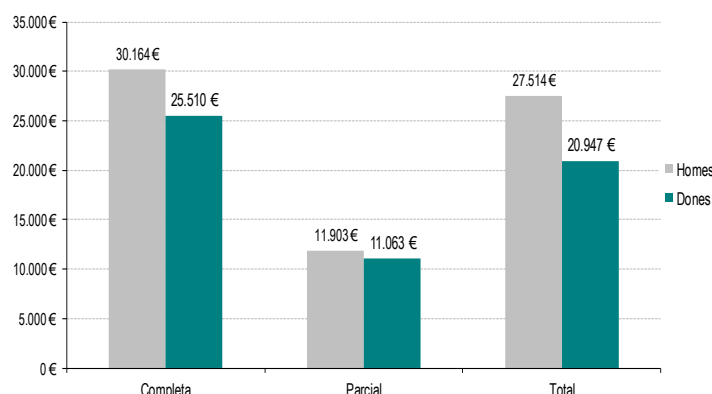
Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons sector productiu.

Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons jornada laboral.

Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Guany mitjà per hora. Catalunya 2015.

	Homes	Dones	Diferència	Bretxa salarial
Total	17 €	14 €	-3 €	-15,3%
Segons sector productiu				
Indústria	18 €	15 €	-3 €	-17,3%
Construcció	15 €	13 €	-2 €	-14,7%
Serveis	17 €	14 €	-2 €	-13,9%
Segons grups d'ocupació				
Directors i gerents	33 €	26 €	-7 €	-20,2%
Tècnics professionals, científics i intel·lectuals	24 €	21 €	-2 €	-10,4%
Treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors.	14 €	10 €	-4 €	-25,5%
Ocupacions elementals	11 €	9 €	-2 €	-16,1%
Segons tipus de contracte				
Indefinit	18 €	15 €	-3 €	-16,1%
Temporal	12 €	12 €	0 €	-3,2%

Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

6.2 Prestacions per desocupació al Baix Llobregat

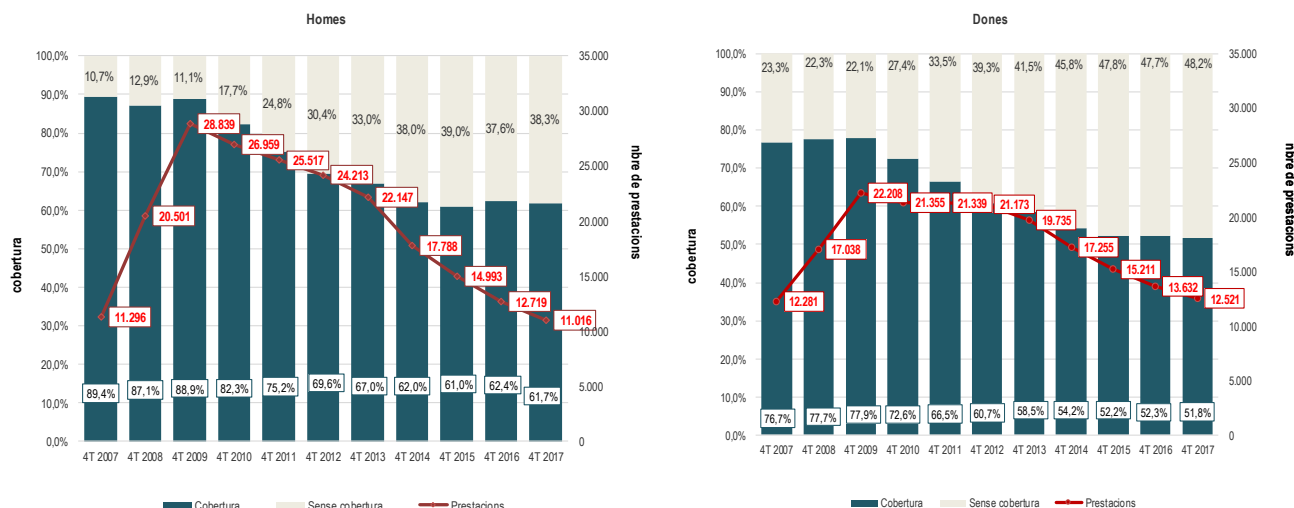
El Servicio Público de Empleo Estatal, a través de l'Observatori de las Ocupaciones, va començar a publicar l'any 2012 les dades de beneficiaris/es de prestacions per desocupació dels municipis de la comarca i la tipologia de prestacions que reben. Aquesta informació, que des d'aleshores ha estat incorporada en l'activitat de l'Observatori, resulta d'especial interès per conèixer amb més detall el fenomen de l'atur i per quantificar el conjunt de persones que reben algun tipus de prestació econòmica que les protegeixi de la situació de desocupació.

Amb les dades que es faciliten s'estudia quin és el grau de cobertura de les prestacions i quin pes tenen cada una d'elles. Darrerament, el Observatori de las ocupaciones facilita aquesta informació segons sexe, que permetrà estudiar la presència o no de biaxos de gènere de les prestacions i l'evolució de les mateixes.

11.016 beneficiaris i 12.521 beneficiàries de prestacions per desocupació al Baix Llobregat en el 2017. Tant en homes com en dones s'observa una **disminució progressiva de les persones beneficiàries per desocupació**. Aquesta disminució ha vingut acompanyada aquest any d'una disminució de la cobertura de les prestacions.

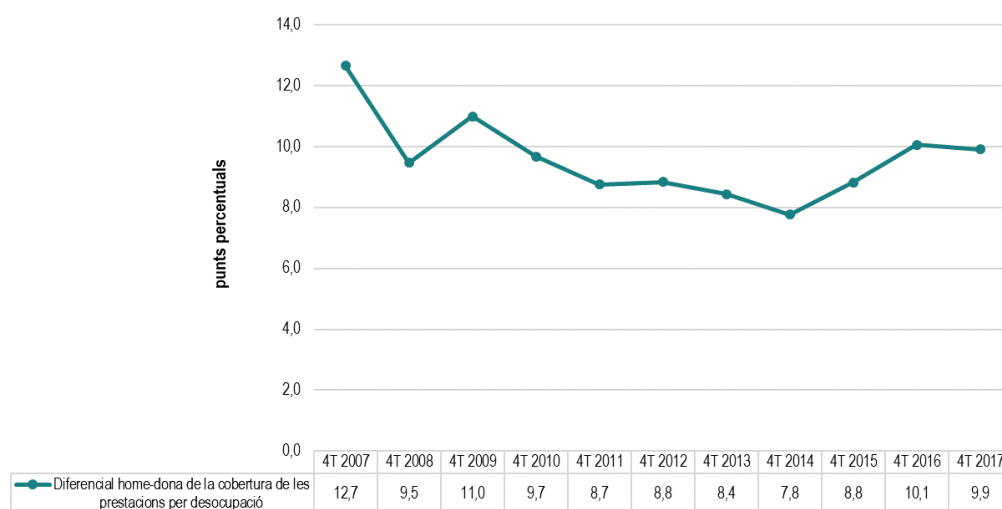
La cobertura de les prestacions expressa la relació entre les persones que cobren prestació sobre el total de persones aturades. En el 2017, el 61,7% dels homes en situació d'atur cobraven algun tipus de prestació per desocupació, en les dones aquesta proporció no superava el 52%. En tots els anys observats, **la cobertura de les prestacions per desocupació és major entre els homes que entre les dones**. En el 2017 el diferencial de la cobertura home-dona de les prestacions per desocupació arribava a 9,9 punts percentuals. Respecte a l'any anterior ha disminuït la cobertura de les prestacions tant en homes (-0,7%) com en dones (-0,6%).

Evolució de les prestacions per desocupació i cobertura respecte el total de persones aturades segons sexe. Baix Llobregat.

Font: OC-BL, a partir de les dades del Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona - Observatori de las Ocupaciones.

Diferencial home-dona en la cobertura de les prestacions per desocupació al Baix Llobregat.

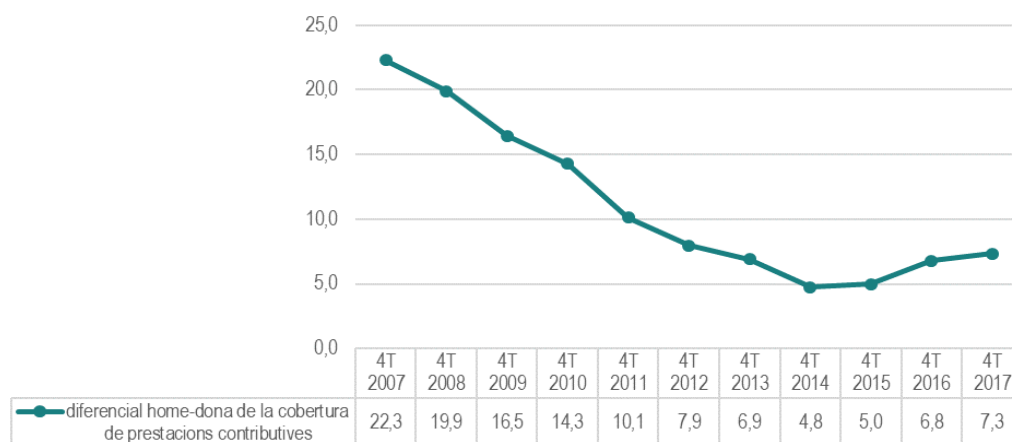

Font: OC-BL, a partir de les dades del Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona - Observatorio de las Ocupaciones.

Un altre element a destacar de les prestacions per desocupació és la seva composició. Podem agrupar les prestacions per desocupació entre aquelles que són contributives i les que no ho són. Les prestacions contributives requereixen una contribució prèvia a les cotitzacions de la Seguretat Social per part de les persones treballadores i són les que presenten una major quantia. Entre les no contributives considerem les assistencials i les relacionades a programes d'ocupació (rendes actives d'inserció i d'activació per l'ocupació).

En tots els anys observats, **la cobertura de les prestacions contributives és major entre els homes que entre les dones**. Fins el 2014 es redueix de manera considerable el diferencial home dona de la cobertura de les prestacions contributives, no tant per l'increment de la cobertura de les contributives per les dones sinó pel descens de la cobertura dels homes. Es manté la tendència creixent del diferencial de les prestacions contributives home dona (aquest any observem un diferencial de més de 7 punts percentuals).

Diferencial home-dona en la cobertura de les prestacions contributives per desocupació al Baix Llobregat.

Font: OC-BL, a partir de les dades del Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona - Observatorio de las Ocupaciones.

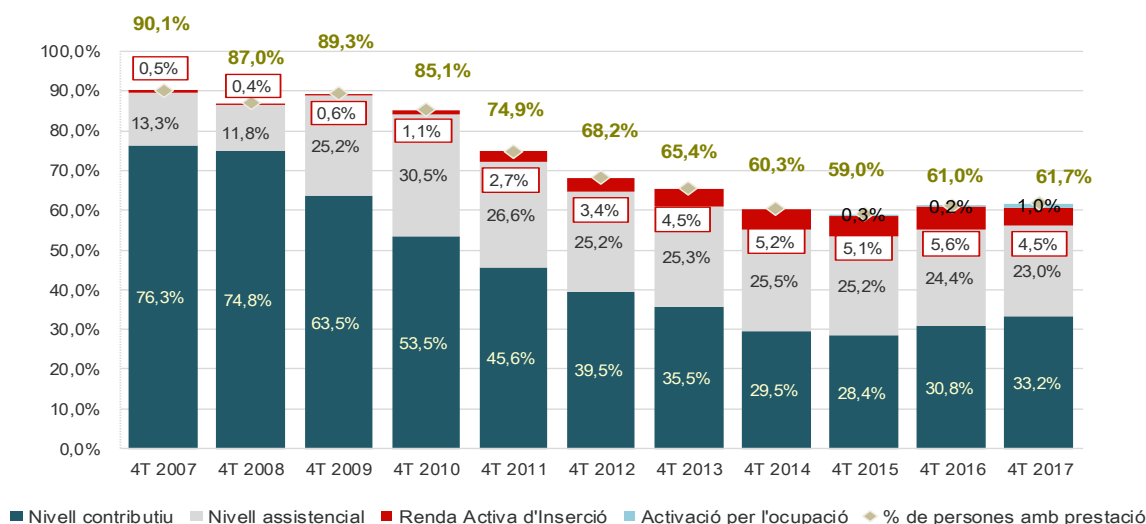
L'evolució de la composició de les prestacions per desocupació és la mateixa entre homes i dones. Així, de manera generalitzada, disminueix la cobertura de les prestacions per desocupació destacant el descens del pes de les prestacions contributives sobre el total. A partir de 2016 s'observa un increment de la cobertura de les prestacions facilitada per les prestacions contributives.

Tot i aquesta tendència positiva, **el creixement de la cobertura de les prestacions contributives d'aquests darrers 2 anys és menor entre les dones que entre els homes.**

La **menor cobertura de les prestacions per desocupació com la menor presència de les prestacions contributives** de les dones tenen un impacte directe en el sosteniment de les seves rendes. Aquestes són, per tant, un altre indicador de la precarietat de les dones en el mercat de treball.

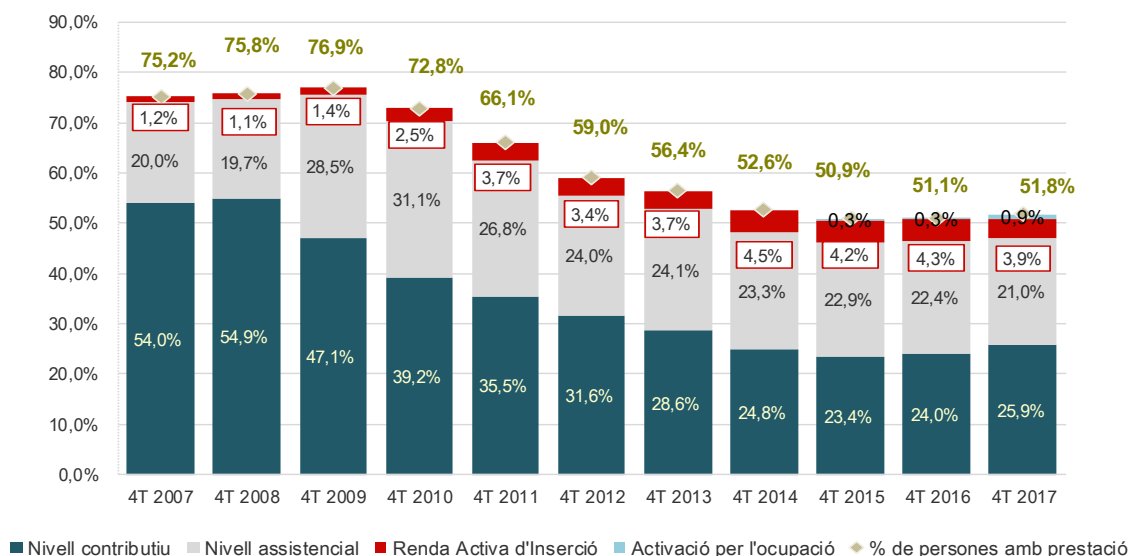
Evolució de les prestacions per desocupació segons tipologia. Baix Llobregat.

Proporció d'homes que perceben prestacions sobre el total d'atur registrat. Baix Llobregat

Font: OC-BL, a partir de les dades del Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona - Observatorio de las Ocupaciones

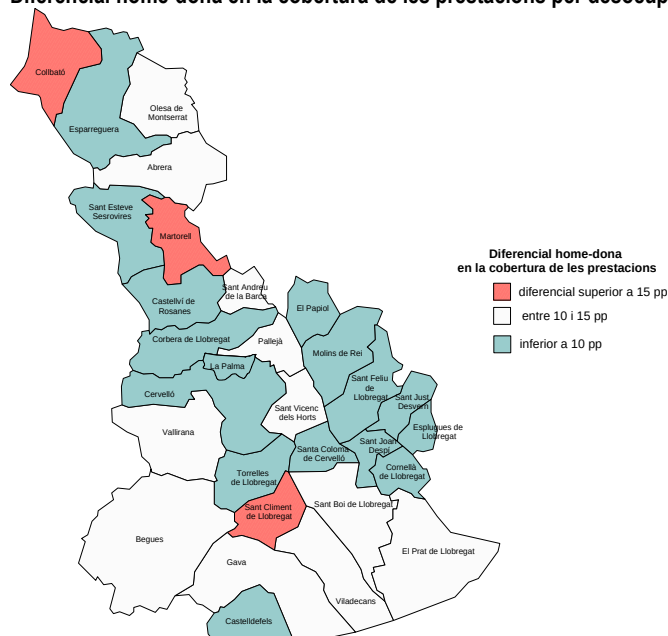
Proporció de dones que perceben prestacions sobre el total d'atur registrat. Baix Llobregat

Font: OC-BL, a partir de les dades del Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona - Observatorio de las Ocupaciones

Quan analitzem la cobertura de les prestacions per desocupació segons municipis de la comarca, trobem clares diferències tant entre municipis com segons composició de les prestacions.

Diferencial home-dona en la cobertura de les prestacions per desocupació.

3 municipis del Baix Llobregat tenen més de 15 punts percentuals de diferència entre les cobertures de les prestacions per desocupació entre homes i dones (Sant Climent 20,7pp; Martorell 16,9pp i Collbató 16,8pp).

14 municipis tenen un diferencial superior de 10 punts en la cobertura de les prestacions (en favor dels homes).

3 municipis (Castellví de Rosanes, San Just Desvern i el Papiol) tenen major cobertura entre les dones que entre els homes de les prestacions per desocupació.

Sant Esteve Sesrovires, Corbera de Llobregat, Cornellà de Llobregat, Cervelló i Santa Coloma de Cervelló tenen un diferencial inferior a 5 punts percentuals.

Font: OC-BL, a partir de les dades del Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona – Observatorio de las Ocupaciones.

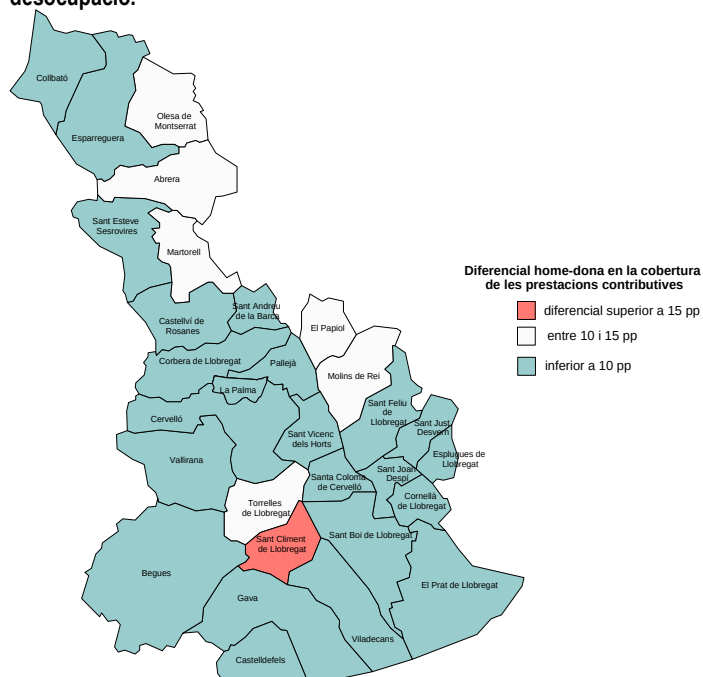
Si mirem segons la tipologia de les prestacions, el diferencial home dona disminueix significativament si ens centrem en la cobertura de les prestacions contributives.

Així, només 7 municipis del Baix Llobregat (Sant Climent de Llobregat, Abrera, el Papiol, Torrelles de Llobregat, Molins de Rei, Olesa de Montserrat i Martorell) tenen més de 10 punts diferencials en favor de la cobertura de les prestacions contributives dels homes.

2 municipis (Castellví de Rosanes i Corbera de Llobregat) les dones tenen una major cobertura de les prestacions contributives que els homes.

Sant Just Desvern (-0,5pp) és el municipi on gairebé no existeix diferencial entre homes i dones en la cobertura de les prestacions contributives per desocupació.

Diferencial home-dona en la cobertura de les prestacions contributives per desocupació.

Font: OC-BL, a partir de les dades del Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona – Observatorio de las Ocupaciones.

6.3 Pensions contributives i no contributives al Baix Llobregat

De les 164.205 persones beneficiàries de pensions contributives al Baix Llobregat, 84.721 són dones (el 51,6% del total). Tot i aquesta majoria, només el 38,5% de les pensions per jubilació són per a dones.

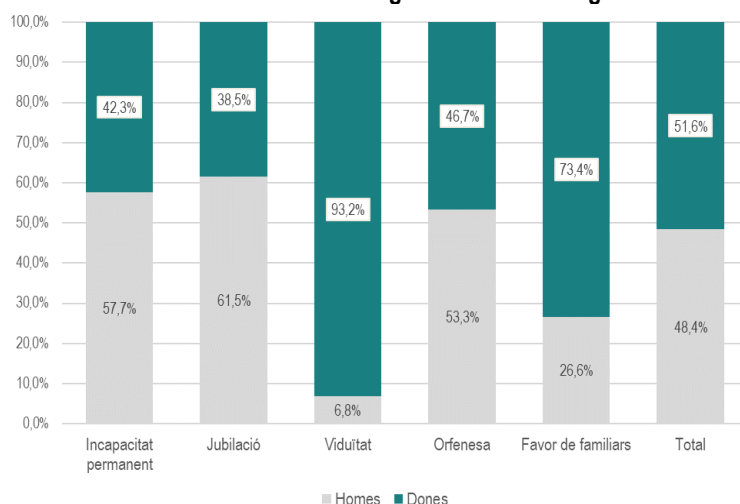
Alhora respecte a la quantia mitjana d'aquestes pensions, independentment de la seva tipologia, les dones presenten un diferencial negatiu respecte els homes. Així, mentre la quantia mitjana de les pensions contributives dels homes és de 1.315 € la de les dones no supera els 730 € és a dir una **bretxa de pensions del 45% en favor dels homes**.

Per tipus de pensions contributives, són les de jubilació les que tenen una quantia mitjana superior (1.149 € però també les que presenten un diferencial superior entre homes i dones (les dones tenen una quantia un 48% menor amb 255 € menys respecte els homes). Les pensions d'orfenesa són les que tenen la menor quantia mitjana entre les pensions contributives (384 € i 690 € respectivament), a la vegada, són també on les dones són més presents.

Tot i amb això, és en les pensions no contributives on les dones són protagonistes (de 5.389 beneficiaris, 3.567 són dones, el 66,2%).

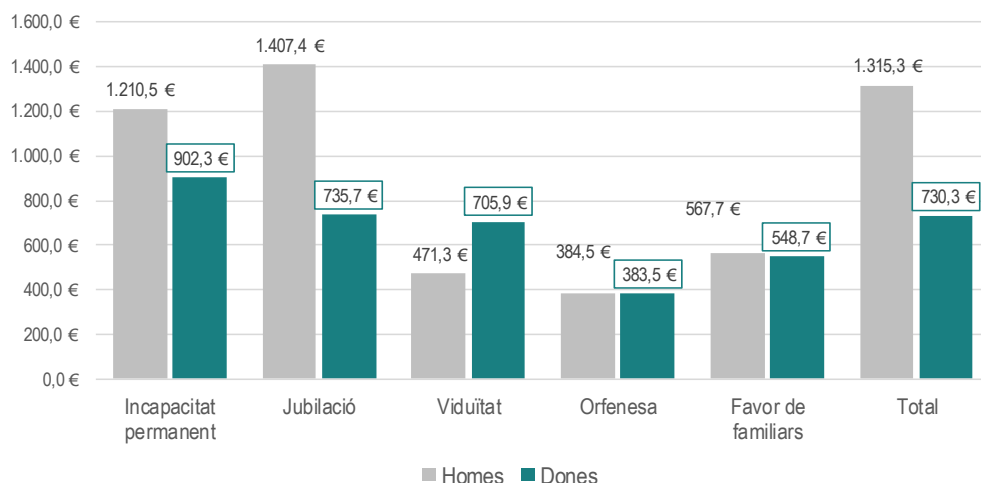
La quantia mitjana de les pensions no contributives (no superior a 350 € és, òbviament, un element de risc de pobresa i exclusió social. Encara més si s'analitzen les pensions no contributives segons sexe ja que, per les dones, també existeix un diferencial negatiu (6% menys que els homes).

Pensions contributives al Baix Llobregat. Beneficiaris segons sexe en %. 2016.

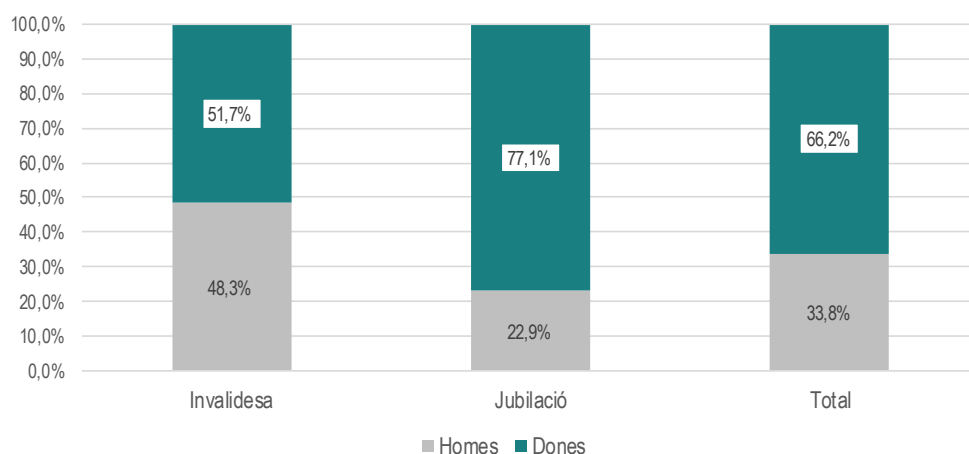
Font : OC-BL a partir de les dades de l'IDESCAT

Quantia mitjana de les pensions contributives segons sexe. Baix Llobregat. 2016.

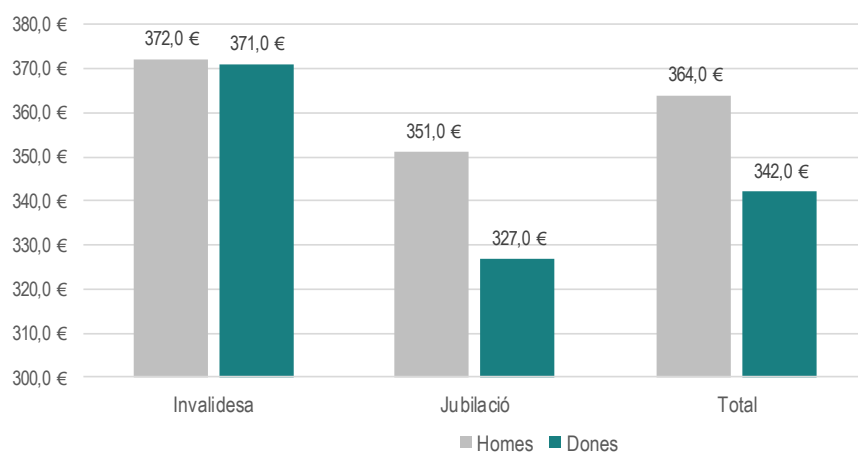
Font : OC-BL a partir de les dades de l'IDESCAT.

Pensions no contributives al Baix Llobregat. Beneficiaris segons sexe en %. 2016.

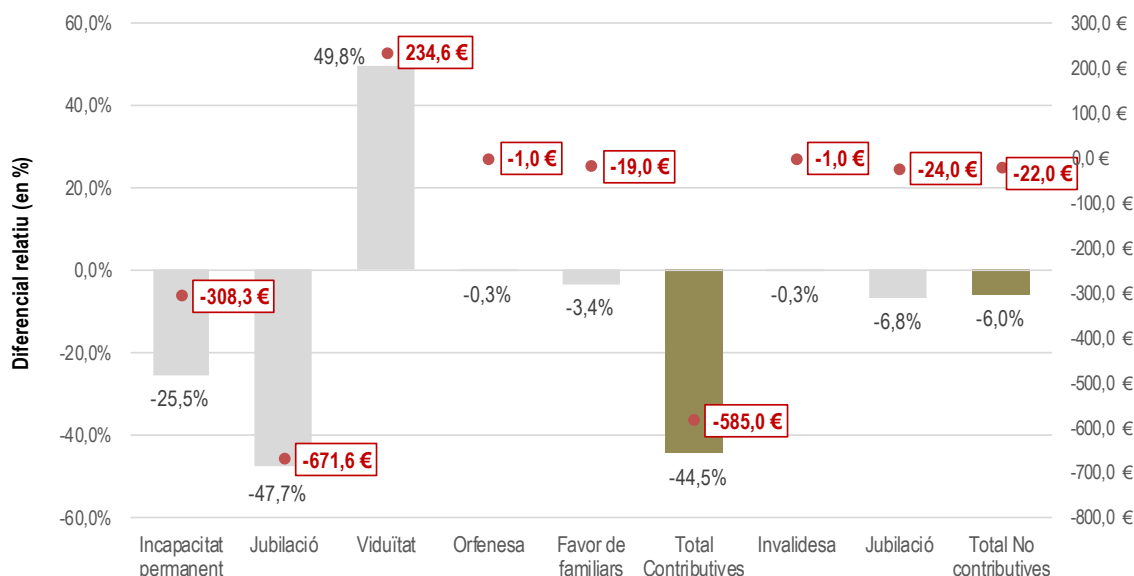
Font : OC-BL a partir de les dades de l'IDESCAT

Quantia mitjana de les pensions no contributives segons sexe. Baix Llobregat. 2016.

Font : OC-BL a partir de les dades de l'IDESCAT

Diferencial dona-home en la quantia mitjana de les pensions contributives i no contributives al Baix Llobregat. 2016.

Font : OC-BL a partir de les dades de l'IDESCAT.

6.4 Risc de pobresa

El 19,3% de les dones i el 18,8% dels homes viuen en llars amb una renda disponible equivalent inferior al 60% dels ingressos mitjans corresponents al mateix tipus de llar. La taxa de risc de la pobresa és major entre el conjunt de dones que entre el conjunt d'homes. Per grans grups d'edat, el risc de pobresa major es troba en el col·lectiu més jove (menors de 18 anys) amb un 26,2% de dones i 23,9% en homes. En el grup d'edat més gran (majors de 65 anys), la taxa de risc de pobresa és menor.

Si observem el diferencial de la taxa de risc de pobresa segons dona-home, la taxa de risc total és major entre les dones que els homes (+0,5) i sobretot entre les majors de 65 anys (+6,6). On trobem menys diferencial entre homes i dones és en l'edat activa (de 18 a 64 anys) amb un diferencial de 0,7.

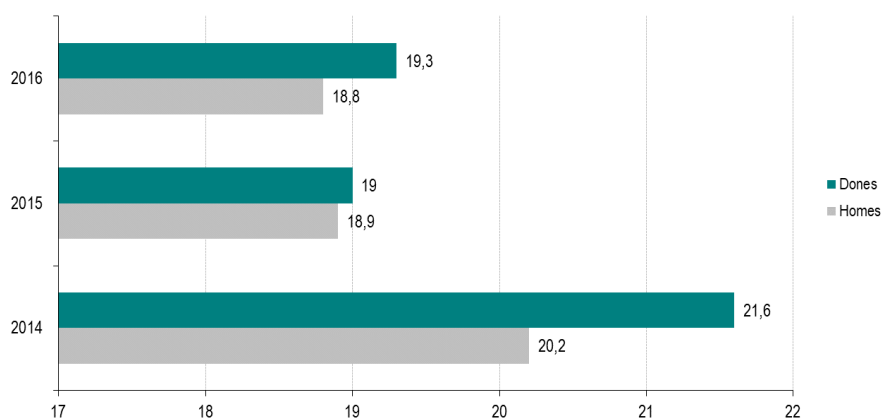
Respecte el 2015, **disminueix la taxa de risc de pobresa en 0,1% en el conjunt d'homes i augmenta en 0,3% en les dones**. El descens de la taxa de risc pobresa només es registra entre els menors de 18 anys. On més augmenta la taxa de risc de pobresa és entre els majors de 65 anys (+2,2% entre els homes i +3,5% entre les dones). El diferencial de la taxa de risc de pobresa home-dona augmenta en gairebé totes les franges d'edat, destacant-ne el grup d'edat de majors de 45 anys on el diferencial supera els 6 punts percentuals.

Taxa de risc de pobresa per sexe i grups d'edat. Catalunya 2014-2016.

	2014	2015	2016	Variació anual	Diferencial
Homes	20,2	18,9	18,8	-0,1	
Menys de 18 anys	31	29,9	23,9	-6	
De 18 a 64	18,4	17,9	18,2	0,3	
65 anys i més	13,4	9,1	11,3	2,2	
Dones	21,6	19	19,3	0,3	0,5
Menys de 18 anys	28,6	28,8	26,2	-2,6	2,3
De 18 a 64	21,6	17,6	18,9	1,3	0,7
65 anys i més	15,1	14,4	17,9	3,5	6,6
Total	20,9	19	19	0	
Menys de 18 anys	29,9	29,4	25	-4,4	
De 18 a 64	20	17,8	18,6	0,8	
65 anys i més	14,4	12,1	15	2,9	

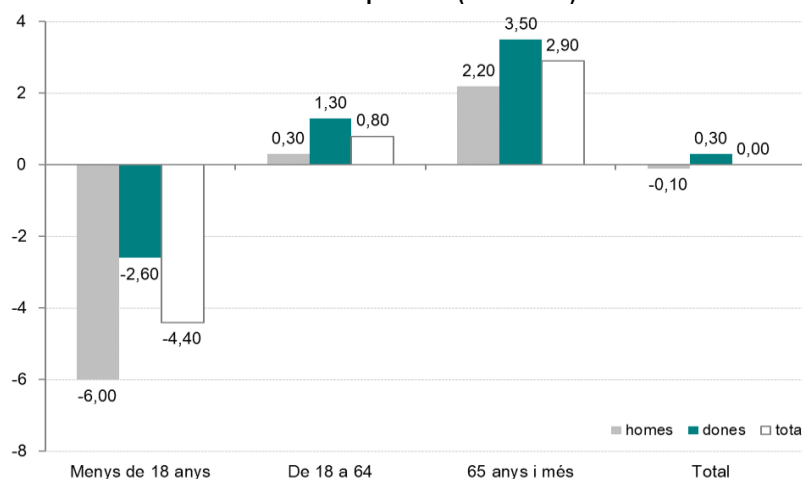
Font: OC-BL a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE publicades a Idescat.

Evolució de la taxa de risc de pobresa segons sexe. Catalunya.

Font: OC-BL a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE publicades a Idescat.

Variació anual de la taxa de risc a la pobresa (2014-2016).

Font: OC-BL a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE publicades a Idescat.

Si s'amplia l'espèctre de la taxa de risc de pobresa a altres indicadors que estudien la pobresa i exclusió social, veurem de manera més palesa la incidència de la pobresa en la nostra societat. Així, més del 30% de la població (tant homes com dones) tenen dificultats o moltes **dificultats per arribar a finals de mes**. Aquest percentatge és major entre les dones (33,6%) que entre els homes (30,9%).

Respecte a la població amb **3 o més privacions materials**, és major el percentatge de dones (16,9% del total) que d'homes (13,9%) que les presenta.

La **taxa de risc de pobresa i exclusió social** (taxa AROPE) va més enllà del llindar del 60% dels ingressos mitjans i incorpora altres dimensions de la pobresa com ara la manca material severa i llars amb molt baixa intensitat de treball (inferior al 20%). Aquesta taxa presenta també un diferencial superior al d'homes (un 18,2% més de dones que homes), presentant en el 2016 una distribució de 21% d'homes amb risc de pobresa i exclusió social i de 24% de dones.

Finalment, si analitzem la **taxa de risc de pobresa monetària en el treball** es mostra la proporció de persones que van treballar almenys set mesos durant l'any de referència de la renda (l'any anterior a la data de l'enquesta) i tenen una renda disponible equivalent per sota del llindar de risc de pobresa. Aquest indicador mostra una major pobresa entre els homes treballadors que entre les dones treballadores. Ens trobem de nou amb el problema de les unitats d'anàlisi, que són les llars i no els individus. Això fa que, aparentment, hi hagi una masculinització de la pobresa dels treballadors.

Principals indicadors de pobresa en %. Catalunya 2016.

	Homes	Dones	Diferencial
Població amb dificultat per arribar a fi de mes	30,9	33,6	
Població amb 3 privacions materials o més	13,9	16,9	
Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE)	21,1	24,0	18,2
Taxa de risc de pobresa en el treball	12,6	11,2	-22,2

Font: OC-BL a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE publicades a Idescat.

7. El mercat de treball segons demanda.

7.1 Afiliació segons residència padronal al Baix Llobregat

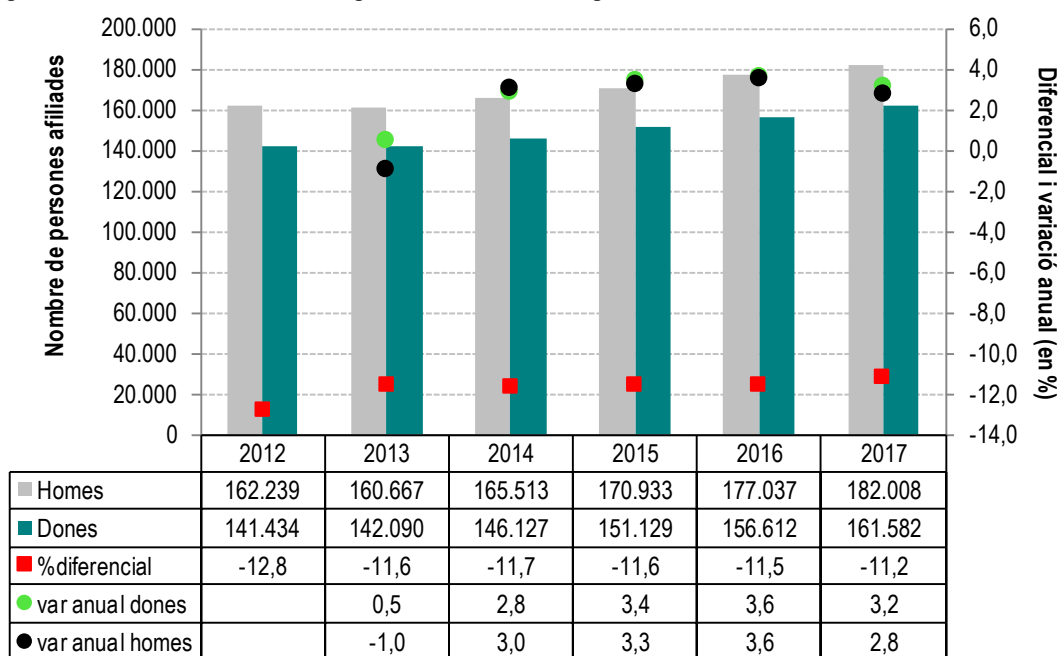
L'afiliació a la Seguretat Social és obligatòria per a totes les persones incloses en el camp d'aplicació de la Seguretat Social i única per a tota la vida del treballador. És a dir, la persona que treballa s'afilia quan comença la vida laboral i es dona d'alta en algun dels règims de la Seguretat Social; l'afiliació serà única, sens perjudici de les altes i baixes laborals que pugui tenir al llarg de la vida laboral. L'afiliació segons residència padronal facilita informació de les persones afiliades en els municipis del Baix Llobregat segons sexe i edat, ampliant l'espectre de les magnituds tradicionals del mercat de treball: els contractes i les persones aturades registrades en un any determinat.

7.1.1 Dades generals d'afiliació segons residència padronal i sexe.

Al Baix Llobregat hi ha 161.582 dones afiliades a la Seguretat Social, un 11,2% menys del total d'homes afiliats a la comarca.

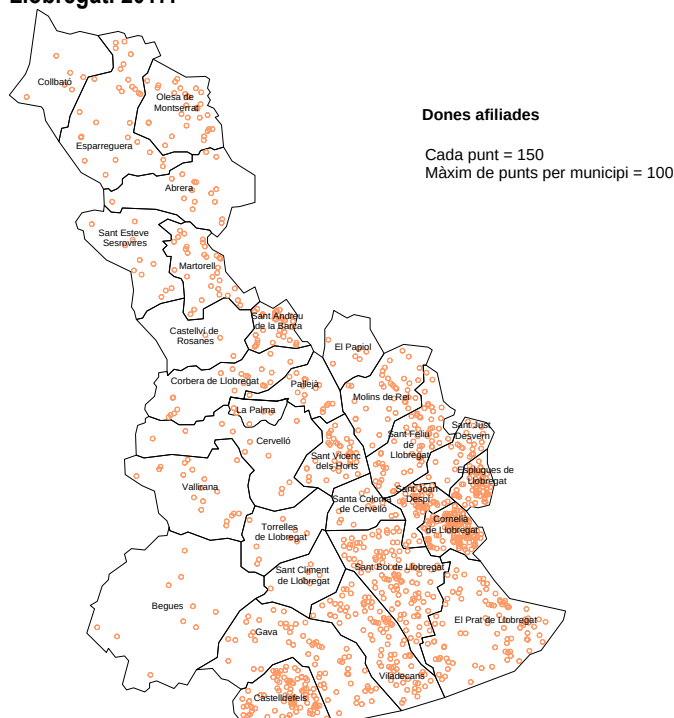
Tot i amb això, des de 2013 s'ha registrat un creixement progressiu de les dones afiliades a la Seguretat Social i el diferencial de dones i homes afiliades a la comarca continua disminuint.

Dades generals d'afiliació residencial segons sexe. Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

Distribució de les dones afiliades segons municipis del Baix Llobregat. 2017.

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

La densitat de dones afiliades de la comarca es concentren en els municipis de les zones Centre i Delta.

Cornellà de Llobregat, Sant Boi de Llobregat i Viladecans són els municipis amb major nombre de dones afiliades del Baix Llobregat. Sant Just Desvern és, en canvi, el municipi de la comarca amb major pes de dones afiliades respecte el total (49,8%).

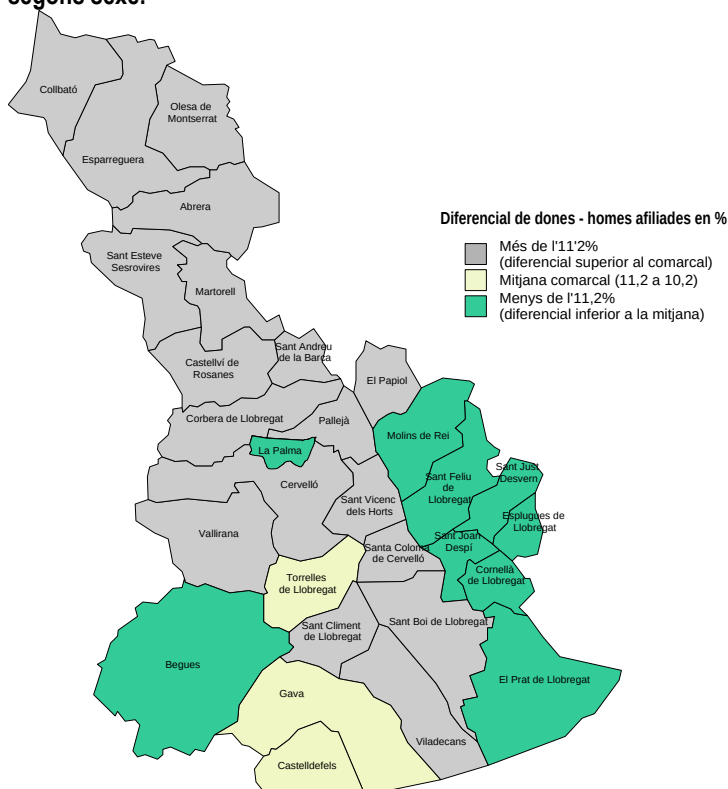
Els municipis de la zona Nord, en termes generals, en canvi, són els que presenten una menor densitat de dones afiliades de la comarca. En aquest cas destaquem Martorell per ser el municipi amb menor proporció de dones afiliades respecte el total (43%).

Cap municipi de la comarca té més dones afiliades que homes.

La majoria dels municipis tenen més d'un 11,2% d'homes que dones afiliades (superior a la mitjana comarcal). Martorell, Sant Esteve Sesrovires, Collbató i Abrera són els municipis que tenen un major diferencial d'homes, dones afiliades (22,4%; 19,9%, 19,6% i 19,03% respectivament).

Només 9 dels 30 municipis de la comarca tenen menys de l'11,2% de diferencial entre dones i homes afiliades. Sant Just Desvern amb un 0,7% és el municipi amb menor diferencial registrat aquest any al Baix Llobregat. Esplugues de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat i Molins de Rei amb un 1,9%, 5,6% i 5,8% respectivament, són els altres municipis amb un menor diferencial.

Municipis del Baix Llobregat segons diferencial de persones afiliades segons sexe.

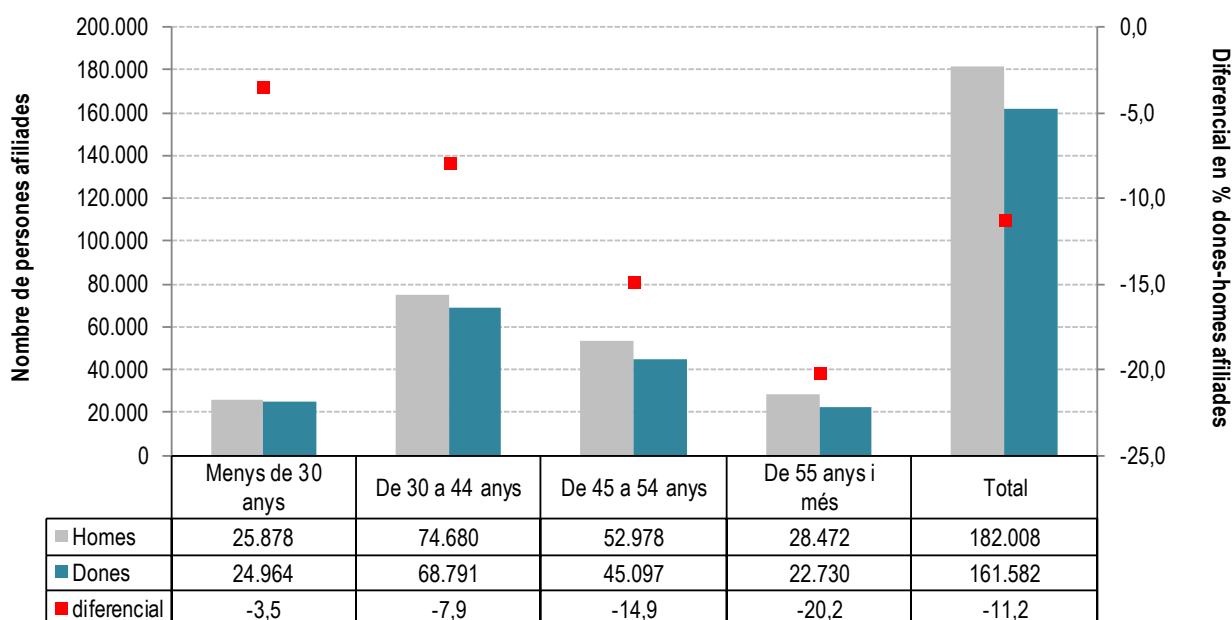
Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

7.1.2 L'edat en les afiliacions.

L'augment de les afiliacions s'observa tant en homes (+2,8%) com en dones (+3,2%). Tot i que la variació interanual sigui major en les dones, aquest creixement no fa superar el diferencial existent entre homes i dones afiliades al Baix Llobregat (11,2% homes més que dones).

Si una de les principals hipòtesis d'aquest estudi és que ser dona discrimina en el mercat de treball. Ser dona i gran encara més. Així, si s'observa la distribució de la població afiliada per edat al Baix Llobregat, es veu com el **diferencial per gènere incrementa a mesura que creix l'edat de les persones afiliades**. Així, mentre que entre els menors de 30 anys el diferencial no supera el 3% entre els majors de 55 anys aquest diferencial arriba al 20%.

Nombre de persones afiliades per edat i gènere. Baix Llobregat 2017.

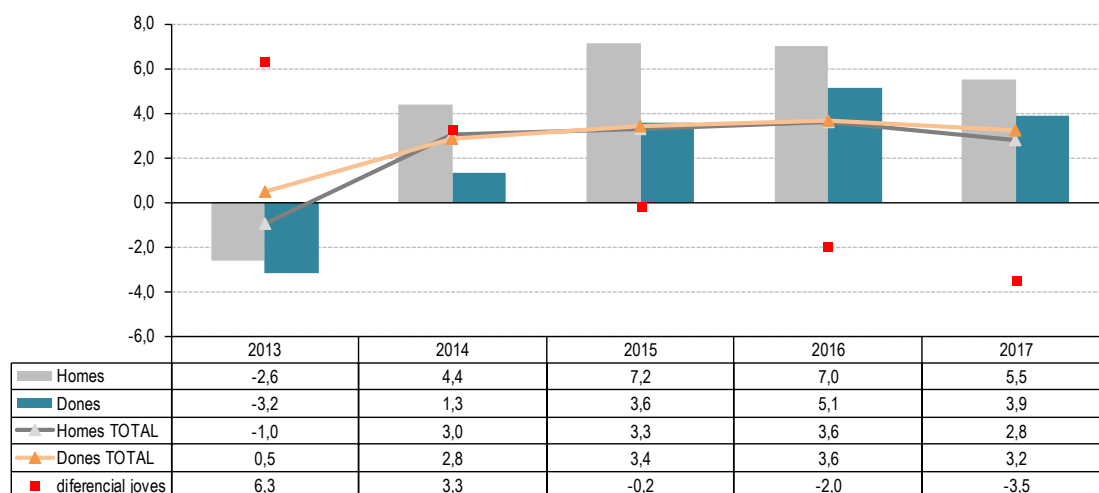
Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

El diferencial de les joves afiliades continua augmentant. Tot i la tendència creixent de les afiliacions de les dones joves a la comarca, el diferencial continua augmentant per ser el creixement dels joves afiliats superior en tots els anys observats.

En tota la sèrie la tendència dels homes afiliats majors de 55 anys és millor que la del total d'homes afiliats. És a dir, en els anys de descens d'afiliació aquest és menor entre aquest col·lectiu que entre el total, el mateix succeeix en els anys de creixement. Aquesta tendència és major entre les dones. Així, entre les dones majors de 55 anys el creixement de l'afiliació és superior que entre el total de dones afiliades.

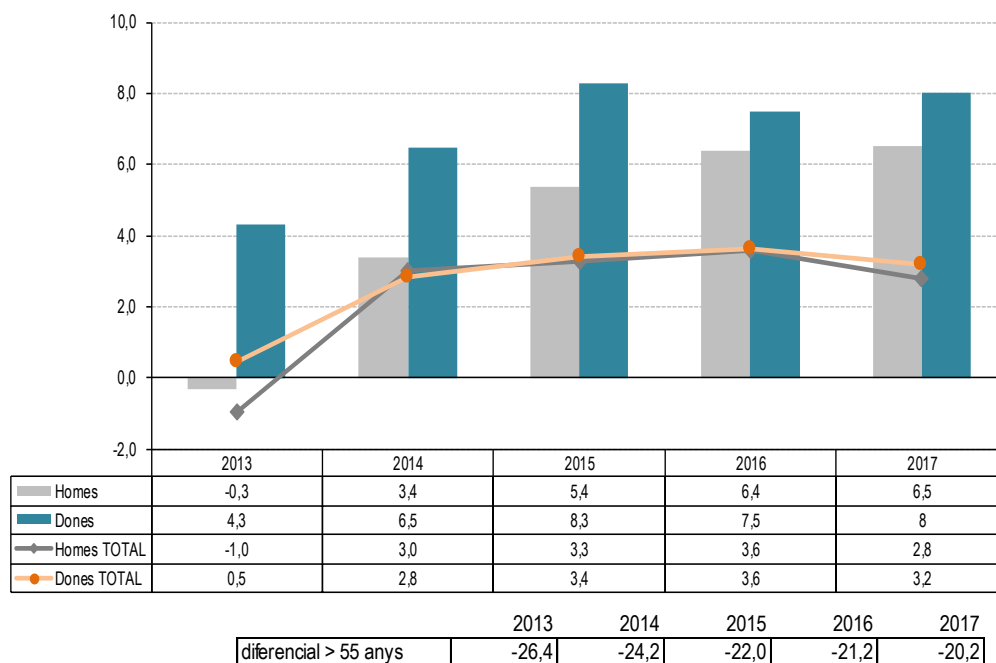
El diferencial de les majors de 55 anys continua disminuint. Tot i amb això, és entre aquest grup d'edat on es detecta el **major diferencial entre homes i dones**. En tots els anys observats els homes majors de 55 anys afiliats superen en més d'un 20% a les dones afiliades de la mateixa edat.

Evolució de l'afiliació entre les més joves (menys de 30 anys). Variació interanual en %.

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

Evolució de l'afiliació entre les més grans (més de 55 anys). Variació interanual en %.

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

7.2 Contractes registrats al Baix Llobregat

7.2.1 Dades generals de contractació

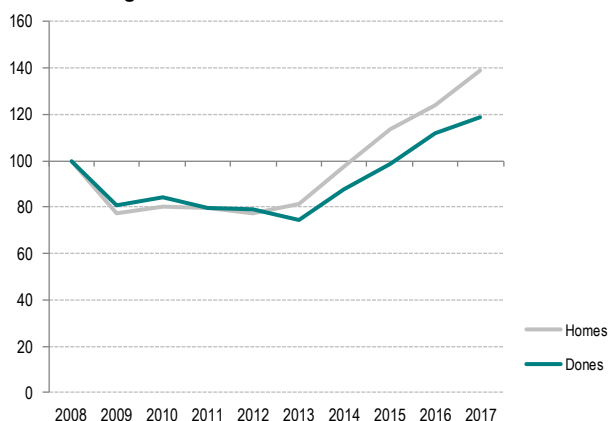
Els contractes registrats és una altra dimensió d'anàlisi que permet observar la situació de les dones en el mercat de treball del Baix Llobregat.

167.410 nous contractes signats per dones i 123.525 per dones fan del 2017, l'any amb el major nombre de nous contractes registrats. Tant en homes com en dones es consolida la tendència de creixement dels nous contractes de treball. Tot i que el creixement observat entre els homes (+11,6%) és superior que entre les dones (+5,9%).

En tots els anys observats el pes de contractes registrats per homes supera el de dones, a més, de manera progressiva ha anat augmentant aquest diferencial. Enguany, mentre el 42,5% del total de nous contractes registrats eren signats per dones, el 57,5% ho eren d'homes.

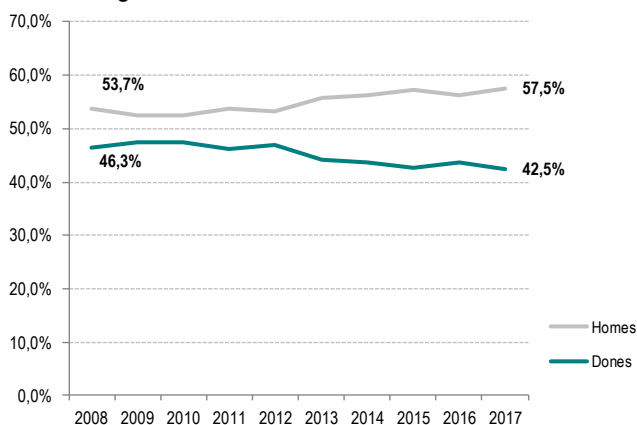
El major pes dels contractes registrats per dones es concentra en les dones de menor edat (menors de 29 anys) i disminueix de manera destacada en la franja d'edat de major fertilitat (de 30 a 45 anys) on només suposen el 41% del total. És en les dones grans, però, on el volum de contractes registrats és significativament menor (el 39,6% del total de contractes registrats per majors de 55 anys són signats per dones).

Evolució contractes registrats segons sexe. 2008=100.
Baix Llobregat

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Pes dels contractes registrats segons sexe. Evolució.
Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Contractes registrats al Baix Llobregat segons sexe i edat. 2017.

	Homes	Dones	Total	Dones/ total contractes registrats
Menors de 20	8.514	6.586	15.100	43,6%
De 20 a 29 anys	56.002	45.403	101.405	44,8%
De 30 a 45 anys	67.674	45.990	113.664	40,5%
De 45 a 54 anys	27.098	20.219	47.317	42,7%
55 anys i més	8.122	5.327	13.449	39,6%
Total	167.410	123.525	290.935	42,5%

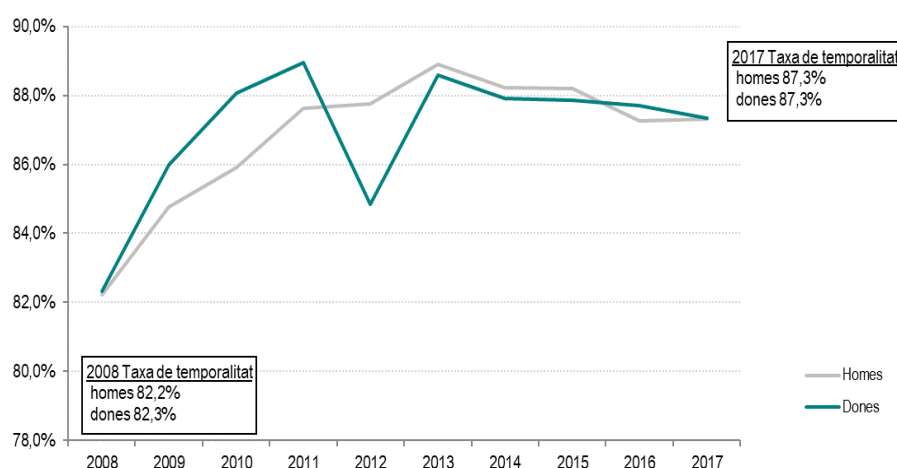
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Els contractes temporals també són majoritàriament registrats per homes. Aquests contractes han augmentat des de 2008 i només en els primers anys (fins el 2011) el creixement dels contractes temporals registrats per dones és superior. Respecte el 2016 disminueix el pes dels contractes temporals registrats per dones (de suposar un 43,9% a ser el 42,5%), augmentant el pes dels homes (de suposar el 56,1 al 57,5%).

En el 2017 la taxa de temporalitat contractual és del 87,3% tant en homes com en dones. El creixement de la taxa de temporalitat contractual és lleugerament superior entre els homes que entre les dones.

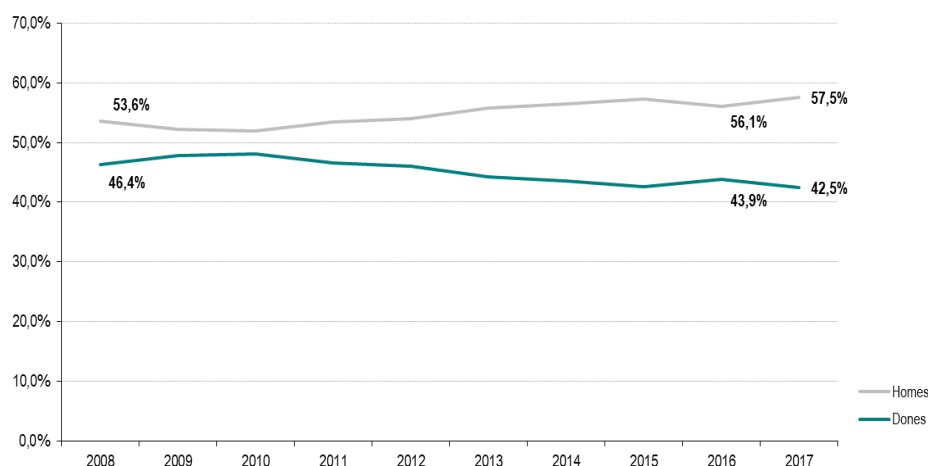
El 63% dels contractes d'interinitat van ser registrats per dones. El 57% dels contractes ordinaris indefinits van ser registrats per homes.

Evolució taxa de temporalitat contractual segons sexe. Baix Llobregat

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Pes dels contractes temporals registrats segons sexe. Evolució. Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

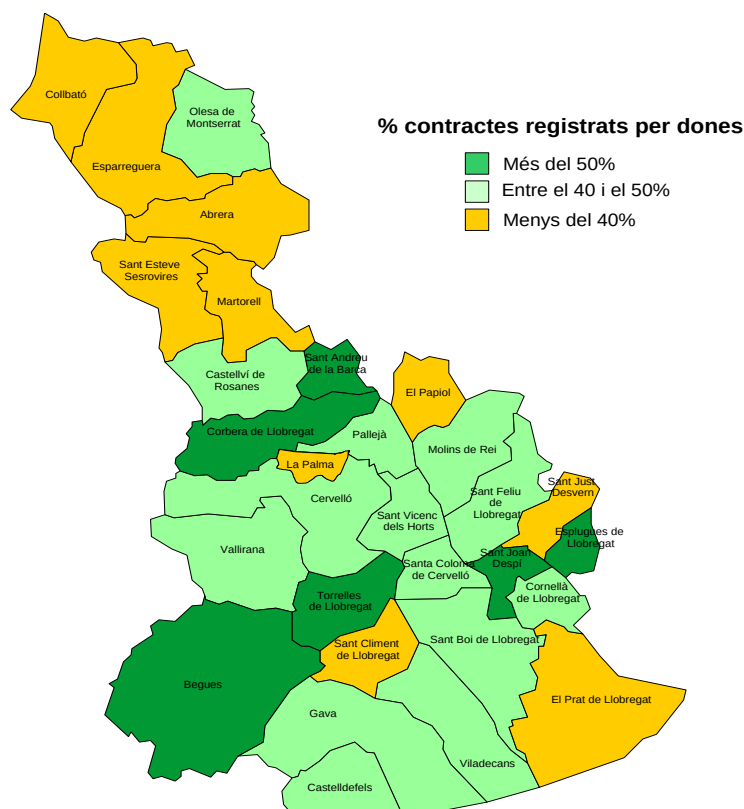
Contractes registrats segons modalitat de contracte i sexe. Baix Llobregat 2017.

	Quants d'aquests contractes són registrats per homes	Quants d'aquests contractes són registrats per dones	Pes d'aquests contractes respecte el total de contractes registrats per homes	Pes d'aquests contractes respecte el total de contractes registrats per dones
Eventuals circumstàncies producció	58,5%	41,5%	43,2%	41,6%
Obra o servei	65,2%	34,8%	34,5%	25,0%
Interinitat	36,8%	63,2%	8,3%	19,4%
Ordinari temps indefinit	56,9%	43,1%	7,9%	8,1%
Convertits en indefinits	58,6%	41,4%	4,4%	4,2%
Pràctiques	50,3%	49,7%	0,6%	0,9%
Formació	54,1%	45,9%	0,1%	0,1%
Foment de la contractació indefinida	57,9%	42,1%	0,3%	0,3%
Temporals bonificats persones amb discapacitat	67,2%	32,8%	0,2%	0,1%
Jubilació parcial	61,4%	38,6%	0,2%	0,2%
Relleu	49,5%	50,5%	0,1%	0,1%
Altres	70,3%	29,7%	0,1%	0,0%
Indefinit persones amb discapacitat	68,6%	31,4%	0,1%	0,0%
Inserció	53,0%	47,0%	0,0%	0,0%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

7.2.2 Dades municipals.

Només 6 dels 30 municipis del Baix Llobregat els contractes registrats per dones es situen per sobre del nombre de contractes registrats per homes (Sant Joan Despí, Esplugues de Llobregat, Begues, Sant Andreu de la Barca, Corbera de Llobregat i Torrelles de Llobregat). Abrera (26%) i el Papiol (27%) són els municipis amb menor percentatge de contractes registrats per dones de la comarca.

Municipis amb major pes de contractes temporals registrats per dones. Baix Llobregat.

	% contractes temporals registrats per dones
Sant Joan Despí	56,4%
Esplugues de Llobregat	55,1%
Begues	54,1%
Sant Andreu de la Barca	53,3%
Torrelles de Llobregat	51,9%
Santa Coloma de Cervelló	51,0%
Viladecans	50,1%
Corbera de Llobregat	50,1%
Sant Boi de Llobregat	49,4%
Pallejà	49,4%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Municipis amb menor pes de contractes temporals registrats per dones. Baix Llobregat.

	% contractes temporals registrats per dones
Abrera	25,1%
Papiol, el	26,2%
Sant Esteve Sesrovires	31,6%
Prat de Llobregat, el	32,2%
Collbató	34,0%
Sant Climent de Llobregat	35,2%
Sant Just Desvern	35,6%
Martorell	36,6%
Esparreguera	36,9%
Palma de Cervelló, la	38,2%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

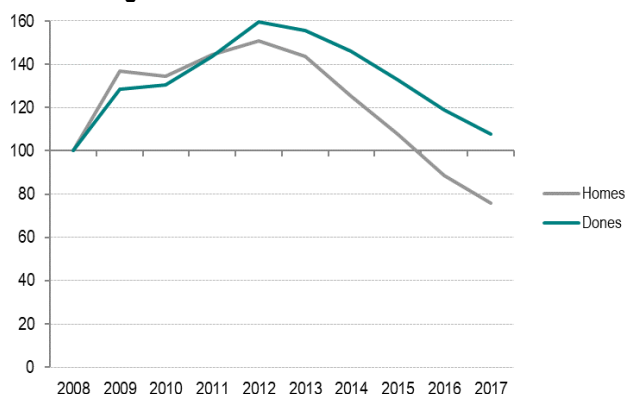
7.3 Atur registral al Baix Llobregat

7.3.1 Dades generals d'atur

Si s'observa l'evolució de l'atur registral, prenent com a base les persones aturades en el 2008 (23.562 homes, 22.479 dones), aquest mostra un creixement generalitzat en homes i dones fins 2013 a partir del qual disminueix el creixement de l'atur registral. El 2017 continua mostrant un nombre d'homes aturats inferior al registrat en el 2008 (17.865) però el nombre de dones aturades (24.192) continua sent superior al de 2008. Tot i amb això, es registra un descens generalitzat de l'atur registral (-14,3% en els homes i -9,4% en les dones) respecte l'any anterior.

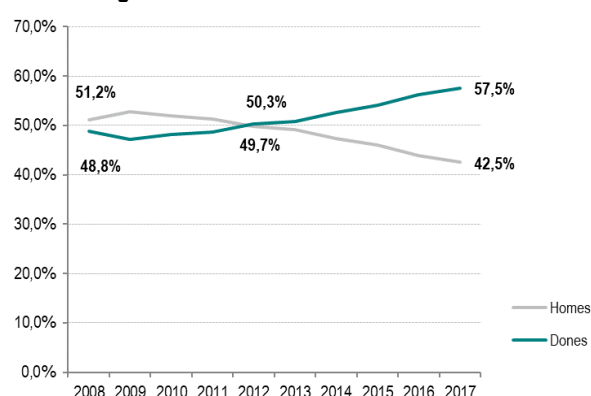
L'evolució de les dones aturades en aquests darrers anys mostra 2 trets que confirmen el creixement de la discriminació de la dona en el mercat de treball. Mentre en el 2008, el pes de dones aturades és inferior al 50% del total (48,8%), **en el 2017 continua predominant el pes de les dones en les persones aturades del Baix Llobregat** (del total de persones aturades, 57,5% són dones i el 42,5% són homes).

Evolució atur registral segons sexe. 2008=100.
Baix Llobregat

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

Pes de les persones aturades segons sexe. Evolució.
Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

El pes de les dones en el conjunt de persones aturades segons edat mostra la mateixa tendència observada que en la distribució salarial. **El percentatge de dones en el conjunt de persones aturades augmenta amb l'edat**. Així mentre entre els menors de 20 anys el 39,9% d'aquests són dones, entre els majors de 55 anys el percentatge és del 60,6%.

Persones aturades al Baix Llobregat per sexe i edat. Desembre 2017.

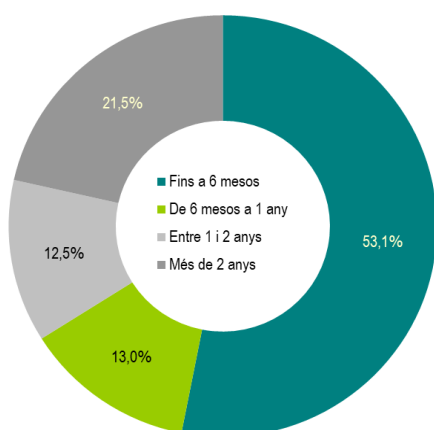
	Homes	Dones	Total	Dones/ persones aturades
Menors de 20	467	310	777	39,9%
De 20 a 29 anys	2.228	2.504	4.732	52,9%
De 30 a 45 anys	5.580	7.932	13.512	58,7%
De 45 a 54 anys	4.822	6.125	10.947	56,0%
55 anys i més	4.768	7.321	12.089	60,6%
Total	17.865	24.192	42.057	57,5%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

7.3.2 Durada de la demanda d'ocupació

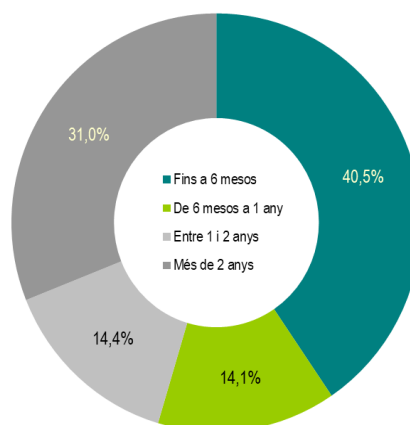
La durada de la demanda d'ocupació també mostra la discriminació de gènere del mercat de treball. Mentre el 53% dels homes aturats porten 6 mesos o menys donats d'alta a les oficines de treball, aquest percentatge, en les dones no supera el 40%. En canvi, **la presència de dones és major entre aquelles persones que porten més de 2 anys donades d'alta a les oficines de treball** (31% del total de dones donades d'alta i 22% del total d'homes).

Durada de la demanda d'ocupació dels homes aturats. Baix Llobregat. Desembre 2017.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

Durada de la demanda d'ocupació de les dones aturades. Baix Llobregat. Desembre 2017.

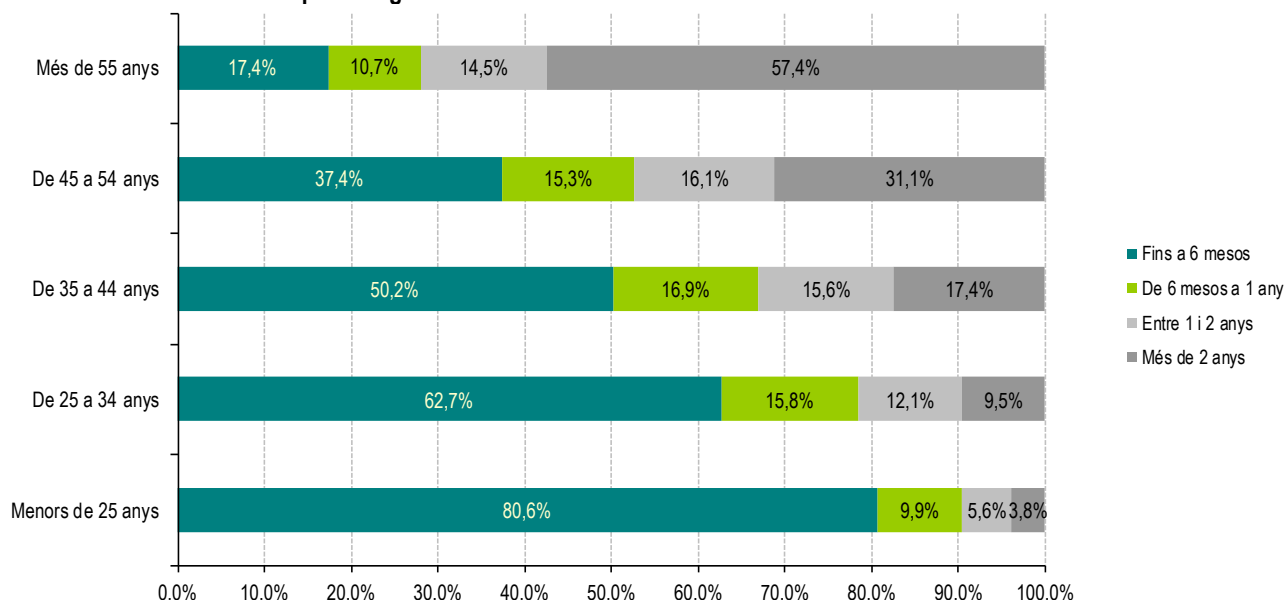

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

La durada de la demanda d'ocupació de les dones aturades està relacionada amb la seva edat. Així, a menor edat, menor durada de la demanda. El 72% de les dones aturades majors de 55 anys porten més d'un any amb la demanda d'ocupació, entre les més joves, el 81% de les demandes són de menys de 6 mesos.

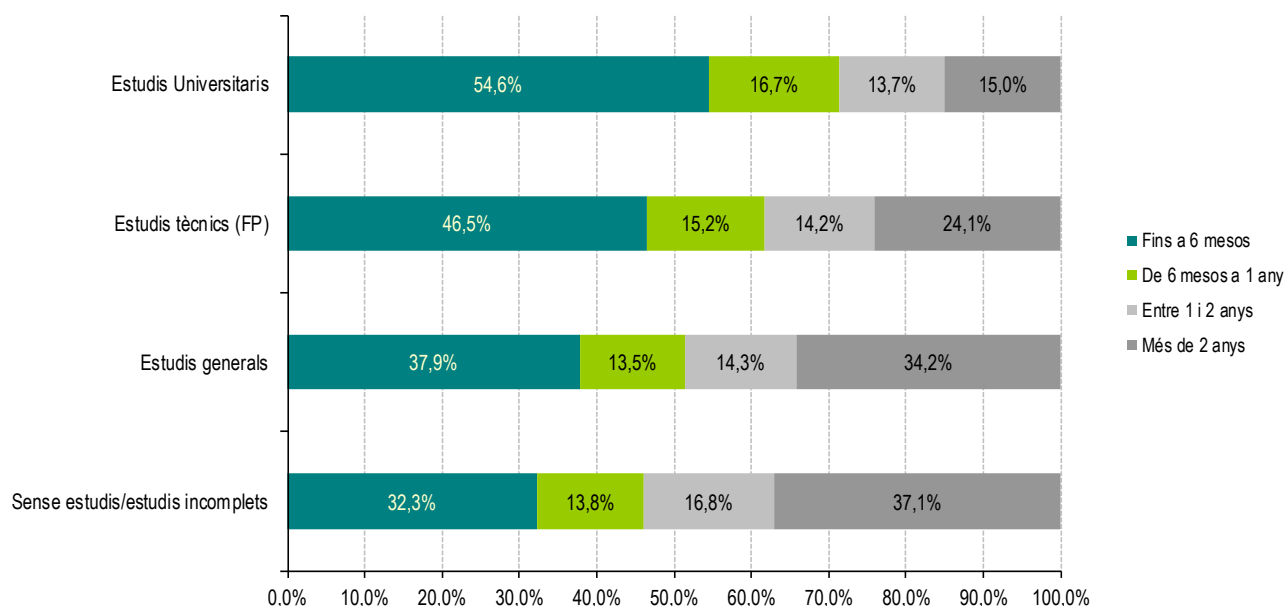
El nivell formatiu també condiciona la durada de la demanda d'ocupació de les dones. Sent les dones amb major nivell formatiu les que tenen una menor durada de la demanda d'ocupació. Les dones amb nivell formatiu universitari, la durada de la demanda majoritària és de menys de sis mesos. Entre les que no tenen estudis o no estan completats, la durada de la demanda majoritària és superior a 2 anys.

Durada de la demanda d'ocupació segons edat de les dones.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

Durada de la demanda d'ocupació segons nivell formatiu de les dones.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement

7.3.3 L'atur registral de les dones segons activitat econòmica.

Activitats administratives i auxiliars (20,6%), comerç a l'engròs i al detall (17,6%) i indústries manufactureres (10,7%) són les activitats que registren un major nombre de dones aturades a la comarca. Les activitats de les llars (88,1%), sanitàries i de serveis socials (84,8%), educació (77,7%) i altres serveis (72%) són les que presenten una major feminització de l'atur, superant el 70% del total del seu atur registrat..

És observant aquesta segona proporció, el percentatge de dones aturades respecte el total de persones aturades segons anterior activitat econòmica desenvolupada, on observem la feminització (activitats de les llars; activitats sanitàries o serveis socials i educació) i la masculinització de certes activitats (construcció; agricultura i energia elèctrica i gas).

Activitats econòmiques amb major pes de dones aturades.

	Pes de les activitats respecte total dones aturades	Pes de dones aturades en l'atur de cada activitat
Activitats de les llars	2,5%	88,1%
Activitats sanitàries i serveis socials	6,3%	84,8%
Educació	2,2%	77,7%
Altres serveis	3,5%	72,8%
Sense ocupació anterior	8,0%	72,0%
Activitats professionals i tècniques	5,5%	68,4%
Comerç a l'engròs i al detall	17,6%	64,9%
Hostaleria	9,7%	64,4%
Activitats financeres i d'assegurances	0,7%	61,4%
Activitats administratives i auxiliars	20,6%	60,7%
Activitats immobiliàries	0,7%	58,0%
Activitats artístiques i d'entreteniment	1,3%	55,8%
Indústries manufactureres	10,7%	54,9%
Organismes extraterritorials	0,0%	50,0%
Informació i comunicacions	1,3%	49,8%
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	4,0%	48,6%
Aigua, sanejament i gestió de residus	0,5%	34,9%
Indústries extractives	0,0%	33,3%
Transport i emmagatzematge	2,2%	32,5%
Energia elèctrica i gas	0,0%	25,9%
Agricultura, ramaderia i pesca	0,3%	25,1%
Construcció	2,2%	13,8%
Total	100,0%	57,5%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

7.3.4 L'atur registral de les dones segons ocupació.

El 35% de les dones aturades realitzaven ocupacions elementals, però són les ocupacions relacionades amb empleats d'oficina comptables i administratius les que concentren el major pes de dones aturades respecte el total d'atur (83%).

Observant la proporció de dones aturades respecte el total de persones aturades segons anterior activitat econòmica desenvolupada, veiem una clara segregació per gènere en les ocupacions d'empleats oficina i comptables (on el 83% de les persones aturades eren dones); treballadors dels sectors de la restauració, personals i venedors (79% de les persones aturades eren dones); directors i gerents (on el 31% de les persones aturades eren dones), o treballadors d'indústries, construcció i artesans (el 8% de les persones aturades eren dones).

Ocupacions amb major pes de dones aturades.

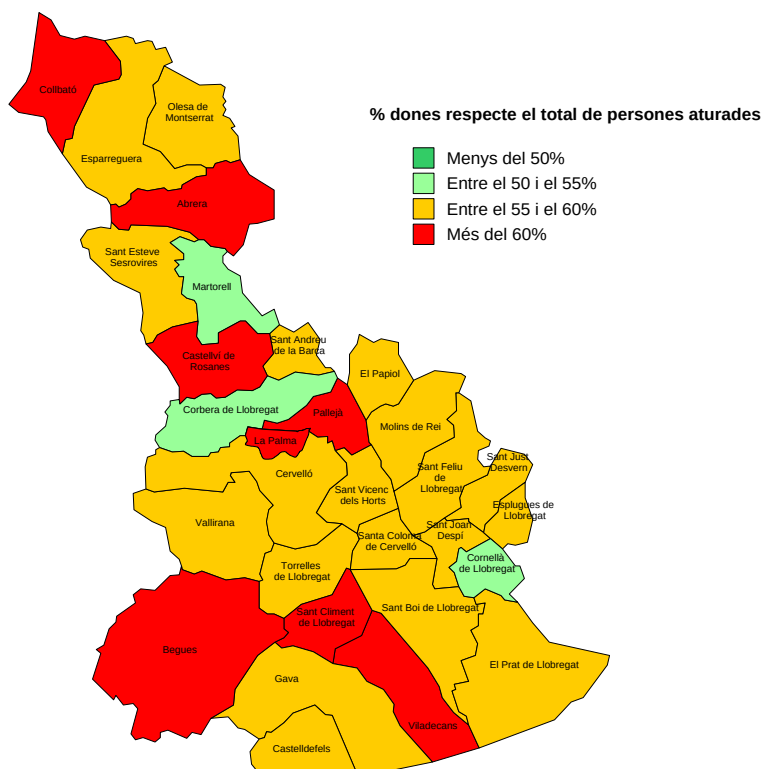
	%dones	Dones/atur registrat
Ocupacions elementals	60,6%	35,3%
Treballadors restauració, personals i venedors	78,6%	28,7%
Empleats oficina comptables i administratius	83,3%	18,0%
Tècnics i professionals de suport	43,5%	6,4%
Professionals científics i intel·lectuals	59,4%	5,2%
Operadors instal·lacions i màquines, i muntadors	33,4%	3,7%
Artisans, treballadors indústries i construcció	8,4%	1,6%
Directors i gerents	30,9%	0,8%
Treballadors act. agrícoles, ramaderes i pesqueres	16,8%	0,2%
Ocupacions militars	25,0%	0,0%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

7.3.5 Dades municipals.

En el 2017 no trobem cap municipi del Baix Llobregat que hagi registrat menys del 50% de persones aturades dones, per tant, en tots els municipis de la comarca, hi ha més dones registrades en l'atur que homes.

Tot i amb això, la distribució del pes de les dones en el conjunt de les persones aturades registrades segons els municipis és desigual. Així, 8 municipis registren més del 60% de persones aturades dones i 3 registren una presència gairebé igualada d'homes i dones aturats. La Palma de Cervelló, Sant Climent de Llobregat i Begues són els municipis on les dones tenen un major pes en el conjunt de persones aturades (superant el 63% del total) en canvi, Corbera de Llobregat, Cornellà de Llobregat i Martorell són els que tenen un percentatge menor de dones aturades (les dones representen menys del 55% del total de persones aturades).

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

**Municipis amb major pes de dones aturades.
Baix Llobregat.**

	Dones/total persones aturades
Palma de Cervelló, la	63,3%
Sant Climent de Llobregat	63,2%
Begues	63,1%
Abrera	62,6%
Castellví de Rosanes	61,5%
Collbató	61,0%
Viladecans	60,3%
Pallejà	60,2%
Sant Andreu de la Barca	59,9%
Sant Esteve Sesrovires	59,5%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

**Municipis amb menor pes de dones aturades.
Baix Llobregat.**

	Dones/total persones aturades
Corbera de Llobregat	52,5%
Cornellà de Llobregat	53,5%
Martorell	54,5%
Sant Just Desvern	55,8%
Cervelló	56,0%
Castelldefels	56,5%
Molins de Rei	56,6%
Prat de Llobregat, el	57,1%
Sant Feliu de Llobregat	57,3%
Torrelles de Llobregat	57,4%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

8. Semàfor d'indicadors de mercat de treball.

DIMENSIO	Indicador		Dones	Homes	Diferencial		Diferencial (variació anual)
Nivell formatiu	% matriculades al Batxillerat (pes)	●	55,6%	44,4%	11,2	●	+2,5
	% matriculades al Batxillerat Tecnològic (pes)	●	45,5%	54,5%	-9,0	●	-0,9
	% matriculades en cicles formatius (pes)	●	40,2%	59,8%	-19,6	●	-1,6
	% matriculades en famílies professionals d'informàtica i comunicacions (pes)	●	6,4%	93,6%	-87,2	●	+5,3
Població activa	Taxa d'activitat	●	74,6%	82,6%	-8,0	●	-0,1
	Taxa d'ocupació	●	63,8%	72,2%	-8,4	●	+0,2
	Taxa d'atur	●	14,4%	12,6%	1,8	●	-0,5
	Taxa d'inactivitat	●	25,4%	17,4%	8,0	●	+0,1
Població ocupada	Població ocupada compte propi	●	11,5%	20,2%	-8,7	●	-0,1
	Població ocupada assalariada	●	88,5%	79,8%	8,7	●	+0,1
	Població ocupada assalariada contracte temporal	●	22,7%	20,4%	2,3	●	+2,2
	Població ocupada assalariada contracte indefinit	●	77,3%	79,6%	-2,3	●	-2,5
	Població ocupada temps parcial	●	21,5%	7,3%	14,2	●	+0,4
Emprenedoria	Empresaris i cooperativistes	●	10,9%	19,9%	-9,0	●	-0,3
	Taxa d'activitat empenedora joves	●	8,2%	10,9%	-2,7	●	0,0
	Taxa d'activitat empenedora total	●	6,0%	7,9%	-1,9	●	-1,7

DIMENSIO	Indicador		Dones	Homes	Diferencial		Diferencial (variació anual)
Temps de cura	% prestacions de maternitat compartides	●		2,0%			
	% excedències cura familiar	●	91,2%	8,8%	+82,6	●	-3,4
Bretxa salarial	Segons rang salarial					●	
	Percentil 90	●	-19,3%	46.653 €	-8.982 €	●	2.105 €
	Percentil 10	●	-39,8%	11.526 €	-4.583 €	●	74 €
	Forquilla salarial	●	-12,5%	35.127 €	-4.400 €	●	2.030 €
	Mitjana	●	-23,9%	27.514 €	-6.568 €	●	555 €
	Segons grup d'ocupació						
	Ocupacions elementals	●	-33,2%	11.768 €	-5.859 €	●	505 €
	Treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors.	●	-30,2%	21.171 €	-6.384 €	●	1.403 €
	Tècnics professionals, científics i intel·lectuals	●	-18,7%	36.665 €	-6.847 €	●	1.306 €
	Directors i gerents	●	-22,7%	56.510 €	-12.829 €	●	627 €
	Segons sector productiu						
	Indústria	●	-20,9%	31.369 €	-6.547 €	●	258 €
	Construcció	●	-26,9%	25.777 €	-6.939 €	●	-5.807 €
	Serveis	●	-22,1%	26.326 €	-5.826 €	●	825 €
	Segons edat						
	Més de 54 anys	●	-32,4%	32.145 €	-10.417 €	●	-303 €
	De 25 a 34 anys	●	-15,5%	21.486 €	-3.331 €	●	20 €
	Menys de 25 anys	●	-23,0%	12.545 €	-2.889 €	●	443 €

DIMENSIO	Indicador		Dones	Homes	Diferencial		Diferencial (variació anual)
Bretxa pensions	Contributives	●	-31,8%	1.315 €	-585 €	●	-580 €
	No contributives	●	-6,0%	364 €	-22 €		nd
Cobertura de les prestacions per desocupació	Total	●	51,8%	61,7%	-9,9	●	+0,2
	Contributives	●	25,9%	33,2%	-7,3	●	-0,5
	Assistencials	●	21,0%	23,0%	-1,9	●	+0,2
Pobresa	Població amb dificultat per arribar a fi de mes	●	33,6%	30,9%	+2,7	●	-1,2
	Població amb 3 privacions materials o més	●	16,9%	13,9%	+3,0	●	+1,8
	Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE)	●	24,0%	21,1%	+2,9	●	+12,5
	Taxa de risc de pobresa en el treball	●	11,2%	12,6%	-1,4	●	-6,7
Afluència residència padronal	Variació anual de persones afiliades	●	3,2%	2,8%	+0,4	●	+0,3
	% persones afiliades que són dones	●	47,0%	53,0%	-11,2	●	+0,3
	% persones afiliades menors de 30 anys que són dones	●	49,1%	50,9%	-3,5	●	-1,5
	% persones afiliades majors de 55 anys que són dones	●	44,4%	55,6%	-20,2	●	+1,1
Contractes registrats	% contractes registrats per dones	●	42,5%	57,5%	-15,1	●	-2,6
	% contractes registrats per menors de 20 anys que són dones	●	43,6%	56,4%	-12,8	●	-10,4
	% contractes registrats per majors de 55 que són dones	●	39,6%	60,4%	-25,2	●	+4,4
	Taxa de temporalitat contractual	●	87,3%	87,3%	0,0	●	-0,4

DIMENSIO	Indicador		Dones	Homes	Diferencial		Diferencial (variació anual)
Atur registral	% persones aturades que són dones	●	57,5%	42,5%	+15,0	●	+4,6
	% Demandants d'ocupació de més de 2 anys	●	31,0%	21,5%	+9,5	●	+9,3
	Directors i gerents (pes)	●	30,9%	69,1%	-38,2	●	-38,7
	Professionals científics i intel·lectuals (pes)	●	59,4%	40,6%	+18,8	●	+20,8
	Ocupacions elementals (pes)	●	60,6%	39,4%	+21,2	●	+9,2
	Empleats d'oficina comptables i administratius (pes)	●	83,3%	16,7%	+66,6	●	+80,8

9. Contrastació d'hipòtesis

HIPÒTESIS

CONTRAST

Menys recuperació per a elles

S'observa recuperació en el descens d'atur, l'increment de contractacions i afiliacions tant en homes com en dones. Tot i amb això, el descens és major entre els homes i l'increment és menor entre les dones. El factor edat no ha observat recuperació i encara menys entre les dones. El risc de pobresa i exclusió social ha crescut entre les dones i en especial entre les de més edat.

Els estudis importen i el gènere tria la formació.

El nivell formatiu és una variable explicativa de la situació de la dona en el mercat de treball. Aquelles ocupacions que demanden un nivell formatiu presenten una menor discriminació per gènere. Els estereotips de gènere en la formació encara funcionen. Mentre que en Batxillerat predominen les dones, en els cicles formatius encara ho fan els homes. Els cicles formatius i les modalitats de Batxillerat de les professions masculinitzades i feminitzades encara presenten un biaix de gènere.

Existeix segregació vertical al mercat de treball del Baix Llobregat

Confirmem parcialment la hipòtesi. Tot i que observem un predomini d'homes en l'ocupació de directius i gerents. No observem una major presència de dones a mesura que baixem de l'escala d'ocupacions.

Existeix segregació horitzontal al mercat de treball del Baix Llobregat

Existeixen activitats econòmiques clarament masculinitzades (construcció, agricultura, relacionades amb energies o gestió de residus) i altres feminitzades (activitats de les llars, sanitàries i de serveis socials o educació), per tant, confirmem la hipòtesi.

Existeix una discriminació salarial per gènere

Es confirma la hipòtesi. Les dades de l'enquesta d'estructura salarial ens mostren bretxes salarials en favor dels homes tant en el conjunt de salaris, per grups d'edat, tipus d'ocupació o sectors productius.

Les prestacions i les pensions són menors si ets dona

Tot i que s'ha recuperat la cobertura de les prestacions per desocupació, el diferencial home dona hi és i supera els 9 punts percentuals. La quantia mitjana de les pensions disminueix significativament si ets dona.

*La recuperació ve acompanyada per més
emprenedoria.*

El percentatge d'empresaris és superior al d'empresàries. La taxa d'activitat emprenedora (TEA) creix però empitjora respecte anys anteriors entre les dones. Confirmem la hipòtesi.

*L'edat i el sexe les variables explicatives de la
discriminació*

El gènere explica gran part de la teva situació en el mercat de treball i l'edat incrementa les desigualtats. A major edat la dona es situa en pitjor situació en el mercat de treball i creixen les seves vulnerabilitats (menors prestacions, menors pensions i més risc de pobresa i exclusió social).

*La responsabilitat de la conciliació laboral i
familiar encara recau en les dones.*

Augmenten els permisos de paternitat, en el 2017 s'amplia el permís de paternitat. Les activitats relacionades amb llar i família continuen sent responsabilitat de les dones, el temps dedicat a les mateixes també és superior entre les dones. És per això que confirmem la hipòtesi. Les excedències per cura a un familiar són demanades per dones (més del 90%).

*Així, la situació de les dones del Baix
Llobregat en el mercat de treball és
discriminatòria*

Tant la distribució salarial, com l'evolució de l'atur, la caracterització de l'atur i de les ocupacions, condueixen cap a l'encara discriminació per gènere al mercat de treball. Un element a destacar és l'edat i el nivell salarial, a major edat, major discriminació, a menor nivell salarial, major discriminació.

10. Conceptes i accés a les dades.

Nivell formatiu:

En aquesta edició recollim tant les dades de nivell formatiu assolit (del cens d'habitatges de 2011) com les de matriculacions del darrer curs escolar (2016-2017).

Font de les dades: Departament d'Ensenyament i Cens de població i habitatges.

Abast temporal i territorial: 2011 Baix Llobregat per a nivell formatiu de la població i Cursos escolars 1999-2000, 2003-2004, 2009-2010, 2015-2016 i 2016-2017, Baix Llobregat i municipis per a les matriculacions.

Principals indicadors de població activa:

Població activa: Persones de 16 anys i més que tenen ocupació o estan disponibles i fan gestions per incorporar-se al mercat de treball.

Població ocupada: Persones de 16 anys i més que han treballat en una ocupació de forma remunerada, com a mínim una hora durant la setmana de referència, per compte propi o d'altri, incloent-hi les persones temporalment absents que esperen la seva reincorporació. Cal destacar el subcol·lectiu de la població ocupada assalariada que s'obté classificant la població segons la situació professional.

Taxa d'activitat: es calcula dividint la població activa per la població de 16 anys i més.

Taxa d'ocupació: es calcula dividint la població ocupada per la població de 16 anys i més.

Taxa d'atur: es calcula dividint la població desocupada per la població activa.

Taxa d'inactivitat: es calcula dividint la població inactiva per la població de 16 anys i més.

Font de les dades: Enquesta de Població Activa

L'Enquesta de població activa (EPA) és la principal font per al coneixement del mercat de treball. És una investigació per mostreig elaborada per l'INE seguint la metodologia de l'Oficina Internacional del Treball (OIT) i l'Oficina Estadística de la Unió Europea (Eurostat). L'enquesta és de periodicitat trimestral i el seu objectiu principal és conèixer la relació amb l'activitat econòmica de la població.

Abast temporal i territorial: 2017, Catalunya.

Principals indicadors de població ocupada:

% Població ocupada per compte propi: Percentatge de població ocupada que treballa per compte propi.

% població ocupada assalariada: Percentatge de població ocupada que és assalariada.

% població ocupada a temps parcial: Percentatge de població ocupada que treballa a temps parcial. La població ocupada a temps parcial és aquella que en l'enquesta s'autobica com a tal, però sempre ha d'oscil·lar entre un mínim d'1 hora habitual setmanal de treball i un màxim de 35 hores habituals setmanals.

Font de les dades: Enquesta de Població Activa

Abast temporal i territorial: 2017, Catalunya.

Principals indicadors d'emprenedoria:

Emprenedors en fase inicial : persones que porten entre 0 i 3 mesos desenvolupant la seva iniciativa empresarial.

Emprenedors consolidats: persones que porten com a mínim 42 mesos desenvolupant la seva iniciativa empresarial.

Emprenedors potencials: persones amb intenció d'emprendre en els propers 3 anys.

TEA: Taxa d'activitat empenedora que mesura les iniciatives empresarials d'entre 0 i 3,5 anys en el mercat sobre la població en edat activa.

Font de les dades: Cens de Població i Habitatges. Global Entrepreneurship Monitor.

Cens de Població i Habitatges facilita les dades a nivell comarcal de la població ocupada segons situació professional: empresaris amb o sense personal; membres de cooperatives; assalariats fixos o eventuais i ajudes familiars.

El **Global Entrepreneurship Monitor (GEM)** té com objectiu principal mesurar la participació dels individus en la creació d'empreses.

El projecte GEM, el va començar el 1999 el Babson College i la London Business School com un observatori internacional amb la participació de deu països, té com a objectiu analitzar el fenomen empenedor i proporcionar dades de les àrees fonamentals que nodreixen la investigació relacionada amb l'emprenedoria: els valors, les percepcions i les aptituds de la població adulta activa; l'activitat empenedora i les seves característiques, i el context en què es desenvolupa el procés empenedor. A aquest projecte s'hi han anat sumant els equips d'investigació de les principals universitats del món que treballen en aquest camp. Espanya s'hi va incorporar l'any 2000 i Catalunya el 2003. Actualment, en el cicle 2014, hi han participat més de 75 països, així com gairebé totes les comunitats autònomes d'Espanya. L'Associació RED GEM Espanya amb més de 130 investigadors, 19 universitats i més de 90 institucions i constitueix un potent recurs per la capacitat d'estudi, diagnòstic i investigació sobre l'activitat empenedora. Tot això fa que, actualment, el projecte GEM sigui l'estudi de referència internacional en el camp de l'emprenedoria.

Abast temporal i territorial: 2017, Catalunya, Enquesta de Població Activa. 2016, Catalunya del Global Entrepreneurship Monitor.

Usos del temps:

Enquesta usos del temps: què mesura

L'Enquesta de l'ús del temps té per objectiu mesurar la magnitud del temps que la població dedica a les activitats diàries. Comprèn la distribució, la durada i l'horari de les activitats i proporciona informació sobre els horaris efectius de treball, l'abast del treball que no és de mercat, els ajuts entre les llars, el comportament de la població en temps de lleure, el temps de treball remunerat i no remunerat, i el temps de les activitats diàries realitzades amb ordinador o Internet.

L'Enquesta de l'ús del temps és una estadística oficial de la qual s'han fet dues edicions: la primera (2002–2003) es va fer en col·laboració amb l'INE i la segona (2010–2011) és una estadística pròpia de l'Idescat.

Font de les dades: Idescat

Abast temporal i territorial: 2011, Catalunya.

Prestacions per maternitat i paternitat:

La titularitat del dret del **permís de maternitat**, que és de 16 setmanes, correspon a la mare. Aquest permís és intransferible al pare abans de la setena setmana. Si la mare cedeix aquest permís al pare, aquest en podrà gaudir les 10 setmanes següents. **Prestació per paternitat:** Com a regla general, els treballadors per compte d'altri podran exercir aquest dret o bé des de l'acabament del permís retribuït previst legalment o convencionalment (mínim 2 dies), pel naixement, l'adopció o l'acolliment, i fins que finalitzi la suspensió del contracte per maternitat; o bé, immediatament després de l'acabament de l'esmentada suspensió per maternitat.

Font de les dades: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

Abast temporal i territorial: 2017, Catalunya i Província Barcelona

Excedències per cura a un familiar (altes):

Els treballadors i les treballadores poden sol·licitar excedències per a la cura d'un familiar. La durada del període de cotització efectiva dependrà dels supòsits contemplats en la Llei General de la Seguretat Social, modificada amb l'entrada en vigor de la Llei d'Igualtat que va ampliar l'abast i la durada de la prestació.

[Preguntes freqüents de l'excedència de cura a un familiar](#)

Font de les dades: Ministerio de Empleo y Seguridad Social.
Abast temporal i territorial: 2017, Catalunya.

Bretxa salarial:

La **bretxa salarial** entre homes i dones es defineix com la diferència entre la mitjana del guany salarial brut per hora dels homes i la mitjana del guany salarial brut per hora de les dones com a percentatge de la mitjana del guany salarial brut per hora dels homes.

La **forquilla salarial** és la diferència entre els salaris amb major i menor retribució. La forquilla salarial entre els salaris més extrems (percentil 90 i 10) de cada col·lectiu s'empra per detectar les seves desigualtats.

La població objecte d'estudi són tots els treballadors per compte d'altri que prestin els seus serveis en comptes de cotització de 10 o més treballadors sense restriccions pel que fa a l'edat i a les hores treballades.

L'àmbit de cobertura sectorial són els comptes de cotització l'activitat econòmica dels quals s'englobi en els sectors de la indústria, la construcció i els serveis. S'exclou l'administració pública, les llars que ocupen personal domèstic i els organismes extraterritorials. El concepte de guany salarial utilitzat inclou els pagaments per hores extraordinàries, però no els pagaments extraordinaris.

Font de les dades: Enquesta d'estructura salarial de l'INE publicada per l'Idescat.
Abast temporal i territorial: 2015, Catalunya.

Prestacions per desocupació:

Les dades de prestacions per desocupació provenen del [Servicio Público de Empleo Estatal](#) de Barcelona, i s'obtenen a partir de l'explotació estadística dels registres administratius de persones beneficiàries d'aquest tipus de prestacions.

La **prestació contributiva** (també anomenada prestació d'atur) és aquella a la que poden accedir les persones que han realitzat una cotització prèvia a la Seguretat Social per a tal contingència, sempre i quan es reuneixin tots els requisits.

La **prestació de nivell assistencial** (també anomenada subsidi d'atur) es pot percebre per diferents motius: haver esgotat la prestació contributiva; no haver cobert el període mínim de cotització per accedir a la prestació contributiva; ésser emigrant retornat; haver estat excarcerat; etc.

La **renda activa d'inserció** és una renda econòmica orientada a determinats col·lectius i vinculada a la realització d'accions en matèria de polítiques actives d'ocupació.

En [aquest altre enllaç del Servicio Público de Empleo Estatal](#) es pot consultar la nota explicativa de cada prestació. La proporció de persones perceptores de prestacions està expressada en tant per cent, i ha estat calculada dividint el nombre de persones que perceben els diferents tipus de prestacions econòmiques entre el total de persones aturades de cada àmbit territorial registrades a les oficines públiques d'ocupació. Es tractaria d'una proporció "bruta" ja que alguns col·lectius no inclosos en l'atur registrat poden tenir dret a prestacions.

Font de les dades: Servicio Público de Empleo Estatal de Barcelona – Observatorio de las Ocupaciones.
Abast temporal i territorial: 2017, municipis.

Pensions contributives i no contributives:

Les pensions contributives de la Seguretat Social inclou les pensions de la Seguretat Social que reconeix l'INSS. Els tipus de pensió:

Jubilació: En el moment d'accedir a l'edat establerta de jubilació, si es compleixen els requisits de cotització, es té dret a percebre una pensió de caràcter vitalici per tal de cobrir la pèrdua d'ingressos derivada del cessament de l'activitat laboral, que és el resultat d'aplicar a les bases de cotització declarades durant els darrers anys les proporcions que corresponguin segons el total d'anys cotitzats. A partir del desembre del 1997, les pensions d'invalidesa de les persones beneficiàries que superen els 64 anys passen a ser considerades de jubilació (excepte en el cas de les pensions de l'assegurança obligatòria de vellesa i invalidesa, el SOVI). Aquest fet genera un trencament de la sèrie en les dues pensions.

Invalidesa: En la seva modalitat contributiva, quan per accident o malaltia la persona protegida no pot seguir desenvolupant la seva activitat professional, la Seguretat Social li reconeix el dret a una pensió, l'import de la qual es defineix d'acord amb l'edat de l'afectat, els anys de cotització, la gravetat de la incapacitat i si aquesta s'ha generat fruit d'un accident laboral o d'una malaltia professional, així com d'acord amb les bases de cotització declarades.

Pensions per supervivència. Per tal de compensar la situació de necessitat econòmica produïda per la defunció de la persona afiliada o pensionista, els qui en depenen econòmicament obtenen drets a pensions. En aquest cas, és el causant qui havia de tenir una relació prèvia amb la Seguretat Social. Els requeriments necessaris són diferents en cada un dels casos.

Pel que fa a la **pensió de viduitat**, a més dels requisits generals exigits al causant, el beneficiari haurà d'acreditar que és el cònjuge supervivent amb uns requisits determinats de convivència, que és una persona separada judicialment o divorciada perceptora d'una pensió compensatòria o bé que pot acreditar la consideració de parella de fet. La pensió de viduitat pot ser compatible en determinats casos amb les rendes del treball del beneficiari i amb la pensió de jubilació, vellesa i invalidesa SOVI o incapacitat permanent a la qual tingués dret.

Les pensions d'**orfenesa** les perceben els fills o filles de la persona desapareguda o els fills que el cònjuge supervivent hagi aportat al matrimoni en determinades circumstàncies. En alguns casos, es poden atorgar pensions a persones d'un altre parentiu que mantinguessin relació de dependència amb la persona desapareguda. Aquesta pensió es calcula amb els mateixos criteris que la d'orfenesa i s'anomena pensió a favor de familiars.

L'Estat fixa anualment els imports mínims als quals ha d'arribar cada tipus de pensió contributiva. Aquests imports són en funció de les responsabilitats familiars de les persones beneficiàries i del seu nivell de renda. La Seguretat Social complementa les pensions que quedin per sota d'aquestes rendes. Són els anomenats complements a mínims.

Pensions no contributives:

Hi ha dues modalitats de pensions no contributives, la de **jubilació i la d'invalidesa**. Accedeixen a la de jubilació les persones que hagin complert 65 anys, mentre que la d'invalidesa la reben les persones majors de 18 anys que presenten una disminució superior al 65%.

En qualsevol cas, per obtenir-les cal que la renda sigui inferior a l'import bàsic de la pensió que correspondria a les característiques del sol·licitant. L'import a percebre es fixa de manera que la renda total del beneficiari no sigui superior a l'import bàsic de la pensió.

Aquesta és l'única prestació econòmica de la Seguretat Social la gestió i concessió de la qual ha estat traspasada a la Generalitat, tot i que la Tresoreria General de la Seguretat Social n'efectua el pagament.

A partir de l'any 2016, la informació corresponent a aquestes pensions s'extreu de la nòmina individualitzada del mes de desembre, de forma coherent amb la decisió d'adoptar gradualment aquest criteri per al conjunt de prestacions presentades en aquesta estadística.

Aquesta opció permet millorar la informació sobre les característiques de les persones beneficiàries, oferint dades per sexe, edat i antiguitat de la prestació, tot i que es perd el coneixement sobre l'import anual.

Font de les dades: IDESCAT a partir de les dades de l'INSS.
Abast temporal i territorial: 2017, comarcal.

Principals indicadors de pobresa i exclusió social:

La població en risc de pobresa inclou aquelles persones la renda disponible de les quals es troba sota el llindar de risc a la pobresa. En el cas de Catalunya, el llindar es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos disponibles anuals equivalents de la població catalana. Així la taxa de risc a la pobresa calcularà, respecte aquest llindar, el percentatge de persones que es troben en risc de pobresa.

Risc de pobresa en el treball mostra la proporció de persones que van treballar almenys set mesos durant l'any de referència de la renda (l'any anterior a la data de l'enquesta) i tenen una renda disponible equivalent per sota del llindar de risc de pobresa.

Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROE) Segons l'estratègia Europa 2020 es considera en risc de pobresa o exclusió social la població que es troba en alguna de les tres situacions que es defineixen a continuació: persones que viuen amb baixos ingressos (60% de la mitjana de l'ingrés equivalent o per unitat de consum); persones que pateixen privació material severa (4 dels 9 ítems definits); persones que viuen en llars amb una intensitat d'ocupació molt baixa (per sota del 20%).

Població amb 3 privacions materials o més. Percentatge de població que té carència forçada d'almenys 3 ítems dels 7 següents: Retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal (hipoteca o lloguer, rebuts de gas, comunitat ...) en els 12 últims mesos. Mantenir la llar adequadament calenta. Assumir despeses imprevistes (Es considera la capacitat que té una llar per fer front a una despesa imprevista contant únicament amb els seus recursos propis, és a dir, sense demanar préstecs o compres a terminis per tal d'afrontar les despeses habituals. L'import de la despesa es va revisant cada any a partir de l'evolució del nivell d'ingressos de la població.). Menjar carn, pollastre o peix almenys cada dos dies. Anar de vacances almenys una setmana a l'any. Disposar d'un cotxe. Disposar d'un ordinador personal.

Població amb dificultat per arribar a fi de mes. Percentatge de població que té dificultat o molta dificultat per arribar a fi de mes.

Font de les dades: Enquesta de condicions de vida de l'INE publicada a l'Idescat.

Abast temporal i territorial: 2015, Catalunya.

Afiliació segons residència padronal:

L'estadística d'afiliacions i afiliats a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat ofereix informació sobre el nombre d'afiliats i afiliacions per municipis, comarques i Aran, àmbits del Pla territorial, províncies i Catalunya. Els afiliats es presenten segons les principals variables demogràfiques (sexe, edat i nacionalitat) i les afiliacions es difonen segons el tipus de relació laboral, el règim de cotització i el sector d'activitat.

L'Idescat realitza trimestralment l'explotació estadística dels fitxers d'afiliacions i comptes de cotització de la Seguretat Social que rep de la Tresoreria General de la Seguretat Social. Es publiquen dades d'afiliats (cada persona es compta una sola vegada amb independència del seu nombre d'afiliacions en alta) i d'afiliacions (una mateixa persona es compta tantes vegades com situacions de cotització tingui, ja sigui en el mateix règim o en diferents).

Per a l'objecte d'estudi d'aquest informe (les dones en el mercat de treball) hem seleccionat les persones afiliades i no les seves afiliacions.

Font de les dades: Idescat a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Abast temporal i territorial: 2016, Baix Llobregat i municipis.

Contractació registrada:

Contractes registrats a les Oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (OSOC) i comunicacions de contractació que realitzen les empreses, amb lloc de treball a Catalunya.

Font de les dades: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Abast temporal i territorial: 2017, Baix Llobregat i municipis.

Atur registrat:

Recull les demandes d'ocupació registrades en les Oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (OSOC) que estan actives l'últim dia laborable de cada mes i que no es corresponen amb cap de les següents situacions: pluriocupació, millora d'ocupació, col·laboració social, jubilats, persones de més de 65 anys, en recerca d'ocupació conjuntural o de jornada inferior a 20 hores, estudiants, demandes suspeses, compatibilitat de prestacions, treballadors eventuais agrícoles.

Font de les dades: Departament d'Empresa i Coneixement.

Abast temporal i territorial: 2017, Baix Llobregat i municipis.

11. Per saber-ne més. Articles i estudis recomanats.

Emmarcant

Dossier Crític núm.4. Novembre 2017. **Feminisme(S)**

Monogràfic de Crític dedicat al feminisme (s). Sota la narrativa de totes les etapes vitals (infància, joventut, maduresa i vellesa) analitzen la situació de les dones i les discriminacions que ens hi trobem. Manual bàsic per a entendre els feminisme(s).

<http://www.elcritic.cat/dossier-critic>

World Economic Forum. **The Global Gender Gap. Index 2017.**

El Fons Monetari Internacional realitza, des de 2006, la bretxa global de gènere. Índex global que analitza la bretxa de gènere en 4 dimensions: 1. participació i oportunitats econòmiques; 2. educació; 3. salut i 4. apoderament polític. En la present edició destaca el retrocés generalitzat cap a la igualtat entre homes i dones, ampliant l'escletxa per primera vegada des de 2006.

<https://www.weforum.org/es/agenda/2017/11/cual-es-la-brecha-de-genero-en-2017-y-por-que-se-esta-ampliando/>

Crític. **Cinc dades que mostren que la igualtat entre homes i dones és un miratge.**

Article que mostra com les diferències entre sexes és vigent i ho és de manera transversal.

<http://ctxt.es/es/20180110/Firmas/17234/pobreza-energ%C3%A9tica-mujeres-g%C3%A9nero-parlamento-europeo.htm#.Wl3LnP6IKpU.twitter>

<http://www.elcritic.cat/blogs/feminismecritic/2015/07/08/cinc-dades-que-mostren-que-la-igualtat-entre-homes-i-dones-es-un-miratge/>

INE. **La vida de mujeres y hombres en Europa. Un retrato estadístico.** Edición 2017.

Publicació del Instituto Nacional de Estadística i de l'Eurostat que compara entre els diferents estats d'Europa la situació de les dones i homes en els diferents aspectes i fases de la vida.

<http://www.ine.es/prodyser/myhue17/index.html?lang=es>

Economistas Frente a la Crisis. (08/2017). **Por una política económica que incorpore la igualdad de género.**

Les membres d'EFC Lina Gálvez i Ruth Rubio elaboren en aquest article les línies prioritàries d'acció per a una política econòmica i social que incorpori la igualtat de gènere.

<https://economistasfrentealacrisis.com/por-una-politica-economica-sensible-a-la-igualdad-de-genero/>

Observatori Social "la Caixa" (09/2017). **Dones i homes, consum i producció al llarg de la vida. Una relació desigual.**

Renteria, Scandurra, Souto i Patxot realitzen un treball que analitza els fluxos de recursos (monetaris i no monetaris) que hi ha en la societat espanyola tenint en compte l'edat i el sexe. Els resultats mostren diferències importants entre els sexes, ja que les tasques no remunerades les fan majoritàriament dones d'edat adulta; en canvi, la presència masculina és més gran en les activitats remunerades. Així mateix, el perfil productiu per edat també és diferent per a homes i dones: els homes entren més aviat (i amb remuneracions més altes) al mercat laboral i en surten més tard, mentre que les dones participen abans i durant molt més temps en la producció domèstica.

https://observatoriosociallacaixa.org/cal/-/mujeres-y-hombres-consumo-y-produccion-a-lo-largo-de-la-vida-una-relacion-desigual?utm_source=2018_02_newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=febrero_2018_newsletter

Mercat de treball i dones

Eurostat News (17/11/2017) **“Men: more children does not mean more part-time work”**

Article d'EUROSTAT on analitza les jornades a temps parcial d'homes i dones en tots els Estats de la Unió Europea. 2 grans conclusions: el diferencial home dona augmenta a mesura que es tenen fills i encara és més gran a mesura que es tenen més fills.

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20171117-1?inheritRedirect=true&redirect=%2Feurostat%2F>

International Labor Organization (ILO). **The gender gap in employment. What's holding women back?**

Conjunt d'infografies (amb dades annexes) amb els principals reptes de les dones en el món de treball: participació en la força de treball; sobrerrepresentació de les dones en el treballs més vulnerables; els beneficis de reduir l'escletxa de gènere; enquesta sobre les preferències de les dones en el mercat de treball; els reptes persistents (quin paper realitzar; balança feina, família; mancances de transport i cura...); percentatge de gent a favor que la dona es quedi a casa i propostes d'acció per a reduir les discriminacions.

http://ilo.org/infostories/Stories/Employment/barriers-women/?utm_content=bufferbe1fa&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer#bridging-gap

The Economist. 2017 March. **The best and worst places to be a working woman.**

Article que recull l'índex de sostre de vidre per a tots els països de l'OCDE on recull indicadors de participació en el mercat de treball; educació terciària; permisos de paternitat i maternitat; costos educació i presència de les dones en llocs directius. En aquesta edició l'estat espanyol ocupà el lloc 13 (immediatament per sota de la mitjana).

<https://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2017/03/daily-chart-0?fsrc=scn/tw/te/bl/ed/thebestandworstplacestobeaworkingwomandailychart>

CTXT (02/02/2018) **Las mujeres españolas encontraran menos empleo que los hombres en el 2018.**

Article que ressenya l'informe de l'OIT de perspectives mundials de l'ocupació on destaca que la nova ocupació a Espanya serà més masculina que femenina. Cal mencionar també les dades que ressenyen respecte a les percepcions que tenen homes i dones respecte les dones treballadores, on, tot i Espanya ser dels estat amb més desigualtat en el mercat de treball, també és dels que està millor vist que treballin.

<http://ctxt.es/es/20180131/Firmas/17620/Empleo-mujeres-proyeccion-descenso-OIT.htm#.WnwHdOUgOMc.twitter>

El País. 25 desembre 2017. **Menos recuperación para ellas.**

Article resum del 2017 on es destaca que les grans perjudicades del mercat de treball de 2017 són les dones. En destaquen: que el 96% dels nous desocupats de novembre són dones; més de la meitat de les dones al capdavant de famílies monomarentals són a l'atur; el nombre de dones que guanya menys de mil euros duplica als homes.

https://elpais.com/economia/2017/12/24/actualidad/1514127250_287523.html

Usos del temps i cura

UNECE (United Nations Economic Commission of Europe). **Guide on Valuing Unpaid Household Service Work.**

Llibre blanc que detalla com es podria valorar econòmicament els treballs reproductius. Interessant manual conceptual i metodològic. Inclou casos pràctics d'estats que han intentat valorar aquests tipus d'activitats.

<http://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/publications/2018/ECECESSTAT20173.pdf>

TheConversation.com **More women are running the world, so why aren't more men doing the dishes?**

Article que reflexiona entorn la corresponsabilitat de les tasques domèstiques.

http://theconversation.com/more-women-are-running-the-world-so-why-arent-more-men-doing-the-dishes-62875?utm_campaign=Echobox&utm_medium=Social&utm_source=Twitter#link_time=1515405349

El Periódico (05/01/2018) **Más padres que madres se benefician por primera vez de la baja por nacimiento.**

Article dedicat a les sol·licituds de permís de paternitat del 2017, tot destacant com les darreres novetats del mateix (l'ampliació a 4 setmanes) afecta al nombre de sol·licituds.

<http://www.elperiodico.com/es/sociedad/20180105/mas-padres-que-madres-se-benefician-por-vez-primera-del-permiso-por-nacimiento-6533783>

UPF (23/01/2018) **El permís de paternitat no resol la divisió de gènere en les tasques de criança.**

Un estudi elaborat per Libertad González i Lúcia Farré, professores de la UPF i de la UB, respectivament, analitza l'efecte de la introducció del subsidi de paternitat a Espanya l'any 2007 sobre la situació laboral i la natalitat en l'àmbit familiar.

https://www.upf.edu/inici/-/asset_publisher/Ul8Z8VAxU47P/content/id/146476097/maximized#.Wn16dOciG73

Salaris, prestacions i pobresa

Observatori de Treball i Model Productiu. Febrer 2018. **Evolució de la bretxa salarial de gènere 2008-2015.**

Informe que estudia l'evolució de la bretxa salarial des de 2008 a partir de les dades de l'enquesta d'estructura salarial que publica l'INE. Entre les primeres conclusions de l'informe destaquem que el col·lectiu de dones més afectades per la bretxa salarial són: les majors de 55 anys, les que treballen a temps complet amb contracte indefinit o tenen una ocupació elemental.

http://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/05 - recursos/documents/fragments_de_coneixement/arxius/Evolucio-bretxa-salarial-de-genere-2008-2015.pdf

El País (03/02/2018). **La desigualdad salarial, una brecha muy sutil**

Article que aprofundeix en el concepte de desigualtat i explica el perquè de la bretxa salarial tot destacant les classificacions del treball i la feminització de les ocupacions com a variables explicatives del fenomen.

https://elpais.com/elpais/2018/02/02/opinion/1517589945_902288.html

Alternativas económicas núm 53. Diciembre 2017. **Dossier Género y pobreza.**

Dossier dedicat a analitzar la feminització de la pobresa. 6 articles que analitzen: la cobertura estadística del fenomen; la multidimensionalitat de la pobresa; la discriminació horitzontal en el mercat de treball de les dones; l'escàs poder de negociació econòmica de les dones; les xarxes de suport mutu de les dones; la rellevància de les polítiques públiques i del marc legal en la lluita contra la discriminació.

<https://alternativaseconomicas.coop/articulo/dossier/agotamiento-social-de-las-mujeres>

CTXT. **Pobreza energética. Una perspectiva de género.**

El 70% de les subvencions otorgades en lluitar vs la pobresa energètica eren per a dones.

<http://ctxt.es/es/20180110/Firmas/17234/pobreza-energ%C3%A9tica-mujeres-g%C3%A9nero-parlamento-europeo.htm#.Wl3LnP6IKpU.twitter>

LSE (09/02/2018) **The gendered impact of austerity: Cuts are widening the poverty gap between women and men.**

Article de Ellie Mae MacDonald que analitza l'impacte de les darreres polítiques d'austeritat de Regne Unit amb perspectiva de gènere. La principal conclusió de l'anàlisi: les polítiques de retallades han ampliat les diferències per gènere de la pobresa, sent les dones les més afectades.

http://blogs.lse.ac.uk/politicsandpolicy/gendered-impacts-of-austerity-cuts/?utm_content=buffer3e61d&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer